

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EKONOMETRİ ANABİLİM DALI

SİMPSON VE SHANNON AYRIŞMA ENDEKSLERİNİN
KULLANIMIYLA COĞRAFİ BÖLGELER BAZINDA SOSYO-POLİTİK
KİMLİKLERİN AYRIŞMALARININ ANALİZ EDİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Candan PEKGÖZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK

Haziran-2022
KIRIKKALE

KABUL-ONAY

Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK danışmanlığında Candan PEKGÖZ tarafından hazırlanan “Simpson ve Shannon Ayrışma Endekslerinin Kullanımıyla Coğrafi Bölgeler Bazında Sosyo-Politik Kimliklerin Ayrışmalarının Analiz Edilmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

.../.../2022

Prof. Dr. Murat ATAN (Başkan)

.....

Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK (Danışman)

.....

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet ÖKSÜZKAYA

.....

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../ 2022

Doç. Dr. Abdussamed YEŞİLDAĞ

Enstitü Müdürü

Kişisel Kabul Sayfası

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Simpson ve Shannon Ayrışma Endekslerinin Kullanımıyla Coğrafi Bölgeler Bazında Sosyo-Politik Kimliklerin Ayrışmalarının Analiz Edilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluşturduğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu beyan ederim.

.../.../2022

Candan PEKGÖZ

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, insanların kendilerini tanımladıkları sosyo-politik kimliklerde bölgeler bazında çeşitli alt kategorilere göre ne kadar ayrışma veya bütünleşmenin ve bu alt kategorilere göre Simpson ayrışma endeksi kullanılarak ne oranda ayrışma veya bütünleşmenin olduğu test edilmiştir.

Tez çalışmam boyunca, değerli görüşleri ve desteği ile yol gösteren tez danışmanım Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK'e ve hayatım boyunca desteklerini esirmeyen başta aileme sonsuz teşekkür ederim.

Candan PEKGÖZ

ÖZET

Pekgöz, Candan, "Simpson ve Shannon Ayrışma Endekslerinin Kullanımıyla Coğrafi Bölgeler Bazında Sosyo-Politik Kimliklerin Ayrışmalarının Analiz Edilmesi" , Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2022.

Bu çalışmada daha çok fen bilimlerinde tür ayrışmaları için kullanılan ayrışma endekslerinden Simpson ayrışma endeksi kullanılarak Türkiye çapında yapılan bir araştırmada kişilerin kendilerini hangi sosyal kimlikte gördükleri sorulmuş (Atatürkçü, Milliyetçi, Muhafazakâr ve Sosyal Demokrat) sonuçlar bölgeler bazında oransal olarak elde edilmiştir. Bu oranlar yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi kategorik değişkenler temelinde nasıl bir bütünleşme veya ayrışma sergilediği bölgeler bazında hesaplanmıştır. Hangi bölgelerde daha çok ayrışma ve bütünleşmenin sağlandığı, farklılık ve benzerliklerin olduğu karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ayrışma Endeksleri, Simpson Endeksi, Shannon Endeksi, Sosyal Kimlik

ABSTRACT

Pekgöz, Candan, “Analyzing the Segregation of Socio-Political Identities on the Basis of Geographical Regions Using the Simpson and Shannon Segregation Indices” , Master Thesis, Kırıkkale, 2022.

In this study, using the Simpson segregation index, one of the segregation indices used mostly for species segregation in science, in a study conducted across Turkey, people were asked in which social identity they saw themselves (Ataturkist, Nationalist, Conservative and Social Democrat), and the results were obtained proportionally on the basis of regions. These rates were calculated on the basis of categorical variables such as age, gender, and educational status, based on regions where they exhibit integration or segregation. It has been interpreted comparatively which regions have more separation and integration, differences and similarities.

Keywords: Diversity Index, Simpson Index, Shannon Index, Social Identity

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Eğitim ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	26
Tablo 2. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	26
Tablo 3. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	26
Tablo 4. Ege Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu..	27
Tablo 5. Ege Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu....	27
Tablo 6. Ege Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	28
Tablo 7. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	28
Tablo 8. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Yaşları ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	29
Tablo 9. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	29
Tablo 10. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	30
Tablo 11. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	30
Tablo 12. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	30
Tablo 13. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	31
Tablo 14. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	31
Tablo 15. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	32
Tablo 16. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	32
17. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu.....	33
Tablo 18. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	33
Tablo 19. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	34

Tablo 20. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	34
Tablo 21. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu	34
Tablo 22. Türkiye Geneli Politik Kimlik Oranları.....	35
Tablo 23. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları	35
Tablo 24. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları	36
Tablo 25. İlkokul ve İlkokul Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları	36
Tablo 26. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları	36
Tablo 27. Üniversite ve Üniversite üzeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları	37
Tablo 28. 18-25 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları ...	37
Tablo 29. 26-35 Yaş Aralığında Coğrafi Bölgeler Bazında Olanların Politik Kimlik Oranları ...	38
Tablo 30. 36-45 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları ...	38
Tablo 31. 46-60 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları ...	38
Tablo 32. 60 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları.....	39
Tablo 33. Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksine Göre Ayrışma Endeksi	39
Tablo 34. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları	40
Tablo 35. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları	40
Tablo 36. İlkokul ve İlkokulaltı Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	40
Tablo 37. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	41
Tablo 38. Üniversite ve Üzeri Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	41
Tablo 39. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	41
Tablo 40. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	42
Tablo 41. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	42
Tablo 42. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	42
Tablo 43. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	43
Tablo 44. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	43
Tablo 45. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	44
Tablo 46. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	44
Tablo 47. İlkokul ve İlkokulaltı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	44
Tablo 48. Ortaokul ve Lise Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	45
Tablo 49. Üniversite ve Üzeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	45

Tablo 50. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	46
Tablo 51. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	46
Tablo 52. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	46
Tablo 53. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	47
Tablo 54. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	47
Tablo 55. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	48
Tablo 56. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	48
Tablo 57. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	48
Tablo 58. İlkokul ve İlkokul Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	49
Tablo 59. Ortaokul ve Lise Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	49
Tablo 60. Üniversite ve Üzeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	49
Tablo 61. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	50
Tablo 62. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	50
Tablo 63. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	50
Tablo 64. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	51
Tablo 65. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	51
Tablo 66. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	52
Tablo 67. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	52
Tablo 68. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları	52
Tablo 69. İlkokul ve Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	53
Tablo 70. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	53
Tablo 71. Üniversite ve Üzeri Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	54
Tablo 72. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	54
Tablo 73. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	54

Tablo 74. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	55
Tablo 75. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	55
Tablo 76. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları.....	55
Tablo 77. Endeksler Arası Korelasyon Katsayıları.....	56

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLolar DİZİNİ.....	iv
İÇİNDEKİLER	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
İKİNCİ BÖLÜM	2
AYRIŞMA ENDEKSLERİ.....	2
2.1. Endeks ve Ayırışma Endeksi Tanımı	2
2.2. Alfa Çeşitliğinin Belirlenmesinde Kullanılan Endeksler	2
2.2.1. Shannon Endeksleri.....	3
2.2.2. Shannon Çeşitlilik Endeksi.....	5
2.2.3. Shannon- Wiener Çeşitlilik Endeksi.....	6
2.2.5. Shannon Evenness Çeşitlilik Endeksi.....	7
2.2.6. Simpson Çeşitlilik Endeksi	7
2.2.7. Margalef Çeşitlilik Endeksi	8
2.2.8. McIntosh Çeşitlilik Endeksi.....	8
2.2.9. Berger-Parker Çeşitlilik Endeksi	8
2.2.10. Brillouin Çeşitlilik Endeksi	9
2.2.11. Fisher α Çeşitlilik Endeksi	9
2.2.12. Q Statistic	9
2.3. Beta Çeşitliliğinde Kullanılan İndisler	9
2.3.1. Whittaker's β_w	10
2.3.2. Cody's β_c	10
2.3.3. Routledge's β_R	10
2.3.4. Routledge's β_I	10
2.3.5. Routledge's β_E	11
2.3.6. Wilson ve Schmida's β_T	11
2.4. Benzerlik Endeksi	11
2.4.1. Sorensen Benzerlik Endeksi	11
2.4.2. Jaccard Benzerlik Endeksi.....	11

2.4.3. Bray-Curtis Benzerlik Endeksi.....	12
2.4.4. Baskınlık Endeksi	12
2.5. Gama çeşitliliği için kullanılan endeks.....	12
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	13
SOSYAL KİMLİK KURAMI.....	13
3.1. Sosyal Kimlik Kuramı	13
3.2. Kuramın Temel Varsayımları	14
3.3. Kuramla İlgili Temel Kavramlar	16
3.3.1. Sosyal Kimlik.....	16
3.3.2. Uyma Davranışı	18
3.3.3. Sosyal Sınıflandırma	20
3.3.4. Sosyal Karşılaştırma.....	23
3.3.5. Sosyal Yapı.....	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	25
SOSYAL KİMLİK AYRIŞMASININ COĞRAFİ BÖLGELER BAZINDA SİMPSON ENDEKSİ İLE İNCELENMESİ	25
4.1. Veri ve Metodoloji	25
4.2. Bulgular	25
4.2.1. Karşılaştırma Tabloları.....	25
4.2.1.1. Marmara Bölgesi	25
4.2.1.2. Ege Bölgesi	27
4.2.1.3. Akdeniz Bölgesi	28
4.2.1.4. İç Anadolu Bölgesi	29
4.2.1.5. Karadeniz Bölgesi	31
4.2.1.6. Doğu Anadolu Bölgesi	32
4.2.1.7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi	33
4.2.2. Oran Tabloları	35
4.2.2.1. Türkiye Geneli	35
4.2.2.2. Cinsiyet.....	35
4.2.2.3. Eğitim Düzeyi.....	36
4.2.2.4. Yaş	37
4.2.3. Shannon Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları	39
4.2.3.1. Türkiye Geneli	39
4.2.3.2. Cinsiyet.....	40

4.2.3.3. Eğitim Düzeyi.....	40
4.2.3.4. Yaş.....	41
4.2.4. Simpson Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları.....	43
4.2.4.1. Türkiye Geneli.....	43
4.2.4.2. Cinsiyet.....	44
4.2.4.3. Eğitim Düzeyi.....	44
4.2.4.4. Yaş.....	46
4.2.5. Ters Simpson Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları.....	47
4.2.5.1. Türkiye Geneli.....	48
4.2.5.2. Cinsiyet.....	48
4.2.5.3. Eğitim Düzeyi.....	49
4.2.5.4. Yaş.....	50
4.2.6. Gini Simpson Ayrışma Endeksi Tabloları.....	51
4.2.6.1. Türkiye Geneli.....	52
4.2.6.2. Cinsiyet.....	52
4.2.6.3. Eğitim Düzeyi.....	53
4.2.6.4. Yaş.....	54
4.2.7. Endeksler Arası Korelasyon Katsayıları Tablosu.....	56
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	57
KAYNAKÇA.....	60
EK-1.....	63

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı; insanların kendilerini tanımladıkları sosyo-politik kimliklerde bölgeler bazında çeşitli alt kategorilere göre ne kadar ayrışma veya bütünleşmenin olduğunu belirlemek ve bu alt kategorilere göre Shannon ve Simpson ayrışma endeksleri kullanılarak ne oranda ayrışma veya bütünleşmenin olduğunun tespit edilmesidir.

Bütünleşme veya ayrışma endeksi olarak tanımlanan bir topluluktaki türlerin belirlenmesinde kullanılan çeşitli ayrışma endeksleri mevcuttur. Bunlar Shannon, Simpson endeksi ve bu endeksten türetilen endekslerdir. Bunlar ters Simpson Endeksi ve Gini-Simpson endeksidir. Sosyal bilimlerde sosyal kimliklerde, görüşlerde, algılarda vs. ayrışmaların belirlenmesinde sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada da Türkiye'nin coğrafi bölgelerine ait yapılan araştırmalardan faydalanılarak kişilerin kendilerini en yakın hissettikleri sosyal kimlik sorulmuş ve cevaplar elde edilmiştir. Bu cevaplar doğrultusunda Shannon ve Simpson endeksleri kullanarak hangi coğrafi bölgede daha çok ayrışmanın olduğu tespit edilerek yorumlanmıştır. Ayrışma endekslerinin bazılarını kısaca değinilerek formül olarak açıklanmış Shannon endeksi, Simpson endeksi ve türleri ile uygulama yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

AYRIŞMA ENDEKSLERİ

2.1. Endeks ve Ayırışma Endeksi Tanımı

Belli bir zaman dilimine ait olan fiyat, maliyet, satış performansı, üretim gibi verilerin toplanması için oluşturulan göstergelere, endeks denmektedir. Ekosistemlerin tamamında veya bölümlerinde tür çeşitliliği hesaplanırken bir takım ölçütler kullanılır.

Ekosistemin her bir parçası için tür çeşitliliğini (örnek alana göre) hesaplırsanız, bu alfa çeşitliliğidir. Başka bir deyişle, tek bir habitatta bulunan türlerin sayısı yerel olarak belirlenirse, “ alfa çeşitliliği” ile temsil edilir (Gülsoy ve Özkan, 2008: 169).

Bir habitattaki farklı bölümlerin (örnek alanların) çeşitlilik değeri bir bütün olarak ve tek bir gösterge değeri ile temsil ediliyorsa, “ beta çeşitlilik” ile ilgili bir sorun vardır. Başka bir deyişle, beta çeşitliliği, yerel bir habitattaki türlerin oranıdır. Beta çeşitliliğinin bir ölçüsü yoktur. Beta çeşitliliği, alfa çeşitlilik değerinin gama çeşitlilik değerine ($\beta = \text{Gamma/Alpha}$) oranı olarak ölçeklendirilir, ancak ondan elde edilen değerler beta çeşitliliğini tam olarak temsil etmeyebilir. Bu değer genellikle yaklaşık olarak kabul edilir.

Bir habitatın farklı örnek alanları aynı türü içeriyorsa, habitat boyunca aynı sayıda tür olduğundan (Gama=Alfa) Beta çeşitliliği 1'e (Beta=1) eşit olacaktır. Örnekleme alanındaki türler farklı ise Gama çeşitlilik değeri Alfa çeşitlilik değerinden büyük olacağından Beta çeşitlilik değeri de 1'den (Beta>1) büyük olacaktır. Yani farklı örneklem alanlarındaki türler stabil ise yani aynı tür tekrarlanıyorsa beta çeşitliliği düşük, türler farklıysa beta çeşitliliği yüksektir.

2.2. Alfa Çeşitliliğinin Belirlenmesinde Kullanılan Endeksler

Alfa çeşitliliğini belirlemek için kullanılan birçok endeks vardır. Endeks değeri olabilecek türlerin sayısını doğrudan belirlemenin yanı sıra Shannon Wiener, Simpsons D, Margelef D, BergerParker Dominance, McIntosh D, Brillouin D, Fisher's

Alpha, Q Statistical, alfa çeşitliliğini belirlemek için yaygın olarak kullanılan çeşitli göstergelerdir (Gülsoy ve Özkan, 2008: 169).

Alfa çeşitliliği için kullanılan formüller gama çeşitliliği için geçerlidir. Bu nedenle formülleri kullanarak gama çeşitliliğini yeniden görüntülemeye gerek yoktur. Gama çeşitliliğinin daha geniş bir ölçekte incelendiğine dikkat edilmelidir. Geniş alanlar örnekleme alanı olarak alındığında buradaki çeşitlilik değerleri gama çeşitliliğine karşılık gelmektedir. Çoklu örnek alanları (alfa çeşitlilik ölçeğinde) gama çeşitliliği olarak alınabilir, ancak tüm türler için yeni veri seti ve kapsama alanlarının ortalama değeri ile tek bir örnek alana dönüştürülerek hesaplanabilir. Birçok bölge için büyük miktarda gama çeşitliliği hesaplandığında, bölgeler arası çeşitlilik değeri için kullanılan büyük ölçekli beta çeşitliliğine eşdeğer olan delta çeşitliliğini belirlemek de mümkündür (Tuomisto, 2010: 10).

2.2.1. Shannon Endeksleri

Shannon Endeksi Literatürde ShannonWeaver olarak da bilinir ve spesifik biyoçeşitliliği ölçmek için kullanılır. H' sembolü onu temsil etmek için kullanılır ve değerleri genellikle 2, 3 ve 4 olmak üzere pozitif sayılar arasında yer alır. Literatürde bu Endeks biyoçeşitliliği ölçmek için en yaygın kullanılanlardan biridir (Shannon, 1948'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 12).

Bu Endeks, numunede bulunan türlerin sayısını ve her bir çeşit için mevcut olan bireylerin göreceli sayısını hesaba katmaktadır. Yani türlerin zenginliği ve bolluğu üzerine meditasyon yapmaktadır. Endeks için maksimum bir değer yoktur, çünkü hesaplamasında yer alan formül bir logaritma içermektedir. Ancak monokültürde var olan durum yani sadece tek tür, minimum 0 değerine sahiptir ve çeşitlilik göstermemektedir (Gorelick, 2006: 526).

2'nin altındaki değerler, nispeten düşük çeşitliliğe sahip ekosistemler olarak yorumlanırken, 3'ün üzerindeki değerler yüksektir. Çöl bölgeleri, düşük çeşitliliğe sahip ekosistemlerin örnekleridir. Öte yandan yağmur ormanları ve mercan resifleri biyolojik çeşitlilik açısından zengin ekosistemlerdir (Spellerberg and Fedor, 2003: 179).

Shannon Endeksi, Claude Elwood Shannon (1916, 2001) tarafından entropiyi ölçebilecek bir ölçü bulmak için önerilmiştir. Bu araştırmacı, Amerika Birleşik Devletleri'nden bir matematikçi ve elektrik mühendisidir. Dizinin gerçek adı hakkında

bazı karışıklıklar vardır. Tam adı Shannon-Weiner göstergesidir. Bununla birlikte, çoğu durumda, yazarlar buna Shannon-Weaver Endeksi olarak atıfta bulunmaktadır. Bu hata kısmen Claude Shannon'ın matematikçi Warren Weaver ile tekrar tekrar işbirliği yapmasından dolayı meydana gelmiştir (Shannon 1948'den akt. Türkmen, 2008: 18).

Çeşitlilik, ekosistemleri tanımlamak için kullanılan en önemli parametrelerden biridir. Shannon Endeksi, türlerin çeşitliliğini homojenliklerini dikkate alarak ölçmeyi amaçlayan bir Endekstir. Bilgi teorisinin bir uygulamasıdır ve daha yüksek çeşitliliğin belirli bir türün rastgele seçimindeki daha büyük belirsizliğe karşılık geldiği fikrine dayanmaktadır. Başka bir deyişle, Endeks, tüm örnek türleri arasında önem değerlerinin tekdüzeliğini oluşturmaktadır (Tuomisto, 2010: 8).

Aşağıdaki min ve max değerleri alabilmektedir. Sıfır, yalnızca bir çeşit olduğunu gösterirken, logaritması S (örnekteki toplam çeşit sayısı), tüm çeşitlerin aynı sayıda birey tarafından temsil edildiği anlamına gelmektedir. Sadece iki çeşitten oluşan varsayımsal bir ekosisteme sahip olduğu varsayılmaktadır. Aynı frekansa (eşit frekans) sahip oldukları göz önüne alındığında, iki alternatif muhtemelen eşit olduğundan ölçüm belirsizliği P'dir. Tam kimlik, " bit" adı verilen bir bilgi birimidir. Örneğin, dört denklik çeşidi olsaydı, çeşitlilik iki bit olarak ikiye ayrılmaktadır. (Shannon 1948'den akt. Türkmen, 2008: 19).

Matematiksel olarak, Shannon Endeksi aşağıdaki ifade ile hesaplanır:

$$H' = - \sum p_i \ln p_i$$

Endeks ifadesinde, p_i değişkeni, çeşitlerin kuru ağırlığı olarak hesapladığımız ve sırasıyla numunedeki toplam kuru ağırlığa bölünen türlerin orantılı bolluğunu temsil eder. Bu şekilde Endeks, bir numuneden rastgele seçilmiş bir bireyin çeşit kimliğini tahmin etmedeki belirsizliği nicelleştirir (Simpson, 1949'dan akt. akt. Türkmen, 2008: 19).

Ayrıca ifadede kullanılan logaritmanın tabanı araştırmacı tarafından serbestçe seçilebilmektedir. Shannon, taban 2, 10 ve taban 10 ile logaritmaları tartıştı ve her logaritma farklı ölçü birimlerine karşılık gelmiştir. Bu nedenle birimler, ikili sayılar veya bitler, ondalık basamaklar ve 2, 10 ve 10 tabanları için doğal sayılardır (Keylock, 2005: 205)

Shannon Endeksi, diğer nispeten popüler çeşitlilik endekslerine göre belirli avantajları olduğu için, ekolojik araştırmalarda en yaygın kullanılan endekslerden biridir. İlk olarak, endeks örneklem büyüklüğünden önemli ölçüde etkilenmemektedir. Örnek boyutunun etkisini araştırmış ve çeşitlilik ölçümleri üzerinde çok az etkisi olduğu sonucuna varmıştır (Gorelick, 2006: 529).

İkincisi, endeksleme uygulaması, matematiksel bir ifadede büyük miktarda bilgi toplamaya izin vermektedir. Büyük bir kitleye büyük miktarda bilgi iletmek istenildiğinde bu çok kullanışlı bir özelliktir. Ayrıca, bir endeksin bağlamı, yorumlanması için önemlidir. İlk kısım, döndürdüğü maksimum ve minimum değerleri tanımlar. Shannon endeksinde en büyük değer $\log_2 S$ 'ye karşılık geldiğini görmek kolaydır. S, burada S zenginlik ve minimum 0'dır (Pia 2006: 585).

Shannon'un endeksi, ekolojide çok ilgili bir kavram olan homojenlik kavramına dayanmaktadır. Bu parametre, türün tüm örnekte ne kadar temsili olduğunu belirlemektedir. Uçlar, tek bir baskın türden ve çok az sayıda diğer türden (denklik değerleri sıfıra yakın) oluşur, tüm türler eşit sayılarda temsil edilmektedir (sıfıra yakın homojen değerler). Homojenlik, çeşitliliğin ekolojik analizinde temel bir rol oynamaktadır. Örneğin, daha eşit topluluklarda, Shannon endeksi servete daha duyarlı hale gelmektedir (Pyron, 2010: 40)

Çeşitlilik göstergeleri, tehdit altındaki çeşitlerin çevreyle ilgili olarak izlenmesi ve korunmasında yaygın olarak kullanılmaktadır. Çeşitlilik endeksleri, popülasyonların özelliklerini ortaya çıkarmak için kullanılabilir büyük ve önemli miktarda veriyi özetleme yeteneğine sahiptir. Bu endeks, türlerin sayısına ve homojenliğine dayalı karmaşık bilgiler sağladığından, türlerin, hayvan ve bitki topluluklarının çeşitliliği üzerindeki rahatsızlık ve stresin farklı etkilerini incelemek için kullanılmıştır. Son olarak, ekosistemlerin çeşitliliği ve dayanıklılığı arasındaki bağlantı geniş çapta tartışılmıştır. Birkaç çalışma bu yaklaşımı doğrulayabilmiştir (Shannon 1948'den akt. Türkmen, 2008: 18).

2.2.2. Shannon Çeşitlilik Endeksi

Shannon çeşitlilik endeksinin (H') gerçek ve doğru adı Shannon-Wiener endeksidir. Ancak genellikle ShannonWeaver endeksi olarak yanlış adlandırılır. “ S” tipi zenginlik, ilgili taksonların sayısı sayılarak belirlenecektir. Diyelim ki bahçede 10 orkide, 20 gül ve 100 kadife çiçeği bulunmaktadır. Bu bahçedeki çiçeklerin çeşit

zenginliği üçe eşittir. “Ln(S)” özgül zenginliğinin doğal logaritmasını alınmalıdır. Bu örnekte, ln(3) 1.099'a eşittir. (Herfindahl, 1950'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 12).

Çeşit sayısını tüm türlerin toplamına bölerek her türün “ P(i)” oranı hesaplanmalıdır. Orkidelerin 10'a bölümü 140'tır, 0.072'ye eşittir. Benzer şekilde gül ve kadife çiçeği oranları da sırasıyla 0.143 ve 0.714'tür (Hill, 1973'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 12).

Shannon Çeşitlilik Endeksini “ H” , $H = \sum p_i \ln p_i$ formülünü kullanarak hesaplanmalıdır. Her çeşit için, “ P(i)” oranını lnP(i) oranının doğal logaritması ile çarpılmalı, tüm çeşitler toplanmalı ve sonucu negatif 1 ile çarpılmalıdır. Orkideler için $P(i) * \ln P(i)$ 'dir. 0.189'a eşittir. Güller ve kadife çiçeği için eşdeğer sayılar 0,278 ve 0,240'tır. Bunları bir araya getirmek 0.707 vermektedir. 1 ile çarpmak negatif sayıları elemektedir. Bu nedenle, bu örnekte, Shannon çeşitlilik endeksi “ H” 0.707'ye eşittir (Hirschman, 1945'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 12).

Çeşit tekdüzeliğini hesaplamak için Shannon H çeşitlilik endeksini çeşit zenginliğinin doğal logaritmasına bölünmelidir. Örnekte, 0.707 bölü 1.099, 0.64'e eşittir. Çeşitlerin eşitsizliğinin 0 ile 1 arasında değiştiğini, 0'ın olağandışı olmadığını ve birinin tamamen anormal olduğunu belirtmektedir (Hurlbert, 1971'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 12).

$$D = \sum p_i^2$$

Simpson endeksi, bir komüniteden rastgele seçilen iki bireyin aynı çeşide ait olma olasılığı üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla D değeri arttıkça, çeşitlilik azalmaktadır. Bu nedenle, endeks genellikle 1-D veya daha sıklıkla 1/D şeklinde kullanılmaktadır. Böylece, artan D değeri daha yüksek çeşitliliği ifade etmektedir. (Herfindahl, 1950'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 13).

2.2.3. Shannon- Wiener Çeşitlilik Endeksi

Bir biyomda yalnızca bir çeşit varsa, ShannonWiener endeksi 0 değerini almaktadır. Çeşit sayısı bakımından zengin alanlarda 7 değerine sahiptir. Biyoçeşitliliğin bir başka ölçüsü de “ evenness derecesi” dir. Evenness derecesi ve ShannonWiener endeksi arasında yakın bir ilişki vardır (Shannon, 1948'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 13).

$$H' = -\sum p_i \ln(p_i)$$

Burada,

p_i : i'ninci türün birey sayısının toplam birey sayısına oranını

ln: doğal logaritma tabanını göstermektedir.

H' değeri genellikle 1.5-3.5 arasında değişir, nadiren 4'ü geçer.

2.2.4. Shannon- Weaver Çeşitlilik Endeksi

$$I_{SH} = - \sum p_i \cdot \log_2 p_i$$

$$P_i = N_i / N$$

ISH=Shannon Weaver endeksi (d)

N_i= a çeşidinin eleman sayısı

N= Toplam eleman

0-5 arasında limiti bulunmaktadır. Çeşitliliği göstermektedir. 5 yaklaştıkça çeşitlik artmaktadır(Shannon, 1948'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 13).

2.2.5. Shannon Evenness Çeşitlilik Endeksi

Bu endeks, 1948'de Shannon tarafından iletişim alanında kullanılan matematiksel bir formülden türetilen biyolojik sistemlere uygulanabilir bir endekstir (Shannon 1948). Çeşitlilik göstergeleri arasında en çok tercih edilenidir. Bu metrik değerler 0 ile 5 arasında değişmektedir. Sonuçlar tipik olarak 1.5 ile 3.5 değerleri arasındadır. Bazı nadir durumlarda 4,5'i aşmaktadır. 3'ün üzerindeki değerler istikrarlı ve dengeli habitat yapısı, 1'in altındaki değerler ise kirlilik ve bozulmuş habitat yapısı anlamına gelmektedir. (Shannon, 1948'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 13).

$$H' = - \sum [(n_i / N) \times (\ln n_i / N)]$$

H': Shannon endeksi

n_i : i türüne ait birey sayısı

N : Toplam birey sayısı .

2.2.6. Simpson Çeşitlilik Endeksi

$$D = \frac{\sum n_i(n_i-1)}{N(N-1)}$$

Burada,

i: Çeşit sayısı

n_i: Bir çeşide ait birey sayısı

N: Bir bölgedeki çeşitlerin birey sayılarının toplamını göstermektedir

Simpson Çeşitlilik Endeksi, türler arasında hem çeşit zenginliğini hem de göreceli bolluğu (çift) hesaba katan bir çeşitlilik ölçüsüdür. Temel olarak, bir alanda rastgele seçilen iki bitki bireyinin aynı çeşide ait olma olasılığını ölçmektedir. D endeks değeri 0 ile 1 arasında bir değer olarak hesaplanmaktadır. 0 değeri sonsuz değişimi, 1 değeri ise değişiklik olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, D değeri ne kadar yüksek olursa, çeşitlilik o kadar az olmaktadır. (Shannon, 1948'den akt. Öztürk, ve Atan, 2015: 13).

2.2.7. Margalef Çeşitlilik Endeksi

Margalef endeksinin sınır değeri yoktur. Çeşit sayısına göre değişir. Bu nedenle daha çok karşılaştırma amacıyla kullanılmaktadır (Kocataş 1992).

$$d = (S-1) / \ln N$$

d: Margalef endeksi

S: Toplam çeşit sayısı

N: Toplam birey sayısı

2.2.8. McIntosh Çeşitlilik Endeksi

1967 yılında McIntosh tarafından önerilmiştir. 0'dan 1'e kadar değerler alır. 1'e yaklaştıkça, topluluğun organizmalarının daha homojen bir şekilde dağıldığını anlıyoruz (McIntosh 1967).

$$Mc = [N - \sum (ni^2)] / [N - \sum N]$$

Mc: McIntosh endeksi

ni: i türüne ait birey sayısı

N: Toplam birey sayısı

2.2.9. Berger-Parker Çeşitlilik Endeksi

$$d = N_{max} / N$$

formülü ile ifade edilmektedir (Berger ve Parker, 1970)

N_{max}: en bol türün birey sayısını

N: toplam birey sayısını göstermektedir.

Berger-Parker endeksi, en baskın türlerin orantılı bolluğunu temsil etmektedir. Bu endeks genellikle aşırı avlanma gibi olumsuz etkilerin zaman içindeki çeşitlilik üzerindeki etkisini incelemek için kullanılmaktadır.

2.2.10. Brillouin Çeşitlilik Endeksi

Shannon-Wiener endeksine benzer olarak kullanılabilen bu endeks

$$HB = (\ln N! - \sum \ln n_i!)/N$$

bir örneğin bilgi içeriğini ölçmektedir. H', Stirling'in faktöriyel yaklaşımı kullanılarak HB'den türetilmiştir (büyük N'de): $\ln N! \div N(\ln N - 1)$

2.2.11. Fisher α Çeşitlilik Endeksi

Bu, aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanan yaygın olarak kullanılan bir parametrik çeşitlilik endeksidir.

$$F \propto \frac{\alpha x}{1}, \frac{\alpha x^2}{2}, \frac{\alpha x^3}{3}, \dots, \frac{\alpha x^n}{n}$$

Formülde, α değeri, gözlemlenen değerlere en yakın değeri veren çeşitliliğin bir ölçüsü olarak kullanılmaktadır. Burada, 1,2,3,...n kişiler olarak tahmin edilen türlerin numarasını vermektedir.

2.2.12. Q Statistic

Bu, Taylor ve Kempton (1976) tarafından ortaya atılan ve oldukça az kullanılmış bir endekstir

$$Q = \frac{\frac{1}{2}ng_1 + \sum_{R1+1}^{R2-1} n_r + \frac{1}{2}ng_2}{\log\left(\frac{R2}{R1}\right)}$$

Burada, nr = birkaç çeşidin toplamı R, S = numunedeki toplam çeşit sayısı, R1 ve R2 türlerinin kümülatif eğrisinin %25 ve %75'lik kısmı, NR1 = R1 çeşidinin çakıştığı sınıftaki bireylerin sayısı, NR2 = R2 sınıfı polimerik çeşidin bireylerinin sayısıdır. Bu endeks, muhtemelen hesaplama güçlükleri nedeniyle idareli olarak kullanılmaktadır. Ancak bu göstergeye dikkat etmeye değerdir.

2.3. Beta Çeşitliliğinde Kullanılan İndisler

Beta çeşitliliği ile iki özellik ölçülebilir. Birincisi, bir alandaki farklı habitatların sayısı, ikincisi ise aynı habitatın iki bağımsız parçası (örneklenmiş alanlar) arasında yer alan

farklı türlerin oranıdır. Faaliyet verilerinde seçilen tüm örnekler, göstergeleri hesaplamak için kullanılır. Örneklerin, kesitte bulunan satırlardaki grid verilerinden oluşturulduğu varsayılır. Wilson ve Schmida tarafından önerilen altı beta çeşitlilik endeks değerinin hesaplamaları aşağıda listelenmiştir.

2.3.1. Whittaker's β_w

$$\beta_w = S/\alpha - 1$$

S, toplam çeşit sayısı

α , örneklerdeki ortalama çeşit zenginliğidir.

Tüm numuneler aynı boyutta olmalıdır.

2.3.2. Cody's β_c

$$\beta_c = \frac{g(H) + 1(H)}{2}$$

g (H): eklenen toplam çeşit sayısıdır

I (H): fraksiyonun soyu tükenmiş çeşit sayısıdır.

Periyodik ölçümler yapılarak hesaplamalar yapılabilir.

2.3.3. Routledge's β_R

$$\beta_R = \frac{S^2}{2r+S} - 1,$$

S: kesitte yer alan toplam çeşit sayısı

r: kesitler arası çakışan çeşit sayısıdır.

2.3.4. Routledge's β_1

Örnek büyüklüğünü eşit olarak varsayan

$$\beta_1 = \log(T) - \left[\left(\frac{1}{T} \right) \sum e_i \log(e_i) \right] - \left[\left(\frac{1}{T} \right) \sum \infty_i \log(\infty_i) \right]$$

formülüyle anlatılmak istenilir.

e_i : içinde i değeri kadar çeşidin bulunduğu kesitlerdeki örneklerin sayısıdır.

∞_i : i sayıda örnekte yer alan çeşit zenginliğidir.

T: e_i 'lerin toplamıdır ($\sum e_i$)

2.3.5. Routledge's β_E

$\beta_E = \exp(\beta_1) - 1$ formülü ile ifade edilir.

2.3.6. Wilson ve Schmida's β_T

$$\beta_T = \frac{[g(H)+1(H)]}{2\omega}$$

Buradaki parametreler β_c ve β_w aracılığı ile belirlenir. Bilindiği üzere faydalı bir gösterge; değişimi, katılımı, alfa değeri ve örnek boyutunu en iyi şekilde belirlemeyi amaçlamalıdır. Bu bağlamda Wilson ve Schmida (1984), Whittaker'in β_w endeksini en iyi, Wilson ve Schmida'nın β_T endeksini ikinci olarak kabul etmektedir.

2.4. Benzerlik Endeksi

2.4.1. Sorensen Benzerlik Endeksi

Sorensen benzerlik endeksi, tanımlanmış bentik makroskopik omurgasız örneklerine dayalı olarak istasyon benzerliğini belirlemek için kullanılmıştır. Bu analiz yoluyla, istasyon benzerliğini belirlemek için bir istasyondaki bentik biyomlar diğer istasyonlardaki bentik biyomlarla karşılaştırılmıştır. Bu endeksten sonra bulunan değerler 0 ile 1 arasındadır. İki istasyon arasındaki değer 1'e ne kadar yakınsa istasyonlar o kadar benzerdir. Sıfıra yaklaştıkça istasyonların farklı olduğu anlaşılmaktadır. Sorensen endeksi şu şekilde hesaplanır:

$$q = 2c / (a + b)$$

q: Benzerlik

c: iki örnekleme noktasındaki ortak çeşit sayısı

a: 1. örnekleme noktasındaki çeşit sayısı

b: 2. örneklemedeki birinciden farklı olan çeşit sayısı

2.4.2. Jaccard Benzerlik Endeksi

$$C_j = a / (a+b+c)$$

a: her iki alandaki ortak çeşit sayısını

b: sadece birinci alandaki çeşit sayısını

c: sadece ikinci alandaki çeşit sayısını göstermektedir. C_j , 0 ile 1 arasında değer alır. (0) değeri her iki kommunitede ortak çeşidin olmadığını, (1) değeri ise her iki kommunitede tüm çeşitlerin mevcut olduğunu ifade etmektedir.

2.4.3. Bray-Curtis Benzerlik Endeksi

$$CN = 2jN / (Na + Nb)$$

Na: birinci alandaki toplam birey sayısını

Nb: ikinci alandaki toplam birey sayısını

jN: her iki alanda ortak bulunan çeşitlerden düşük bolluk değerine sahip olanlarının toplamını ifade etmektedir.

2.4.4. Baskınlık Endeksi

Baskınlık, bir çeşidin bir istasyondaki birey sayısının o istasyondaki toplam birey sayısına oranı olarak hesaplanır. Bunun için Kocataş (1992) tarafından belirtilen formül kullanılmıştır.

$$D = Na / Nn \times 100$$

D: Baskınlık, Na: a çeşidine ait birey sayısı, Nn: Tüm çeşitlere ait birey sayısı

2.5. Gama çeşitliliği için kullanılan endeks

Alfa çeşitliliği için kullanılan formül gama çeşitliliği için geçerlidir. Bu nedenle formülde gama çeşitliliğini yeniden ifade etmeye gerek duyulmamıştır. Gama çeşitliliğinin daha kapsamlı bir şekilde araştırıldığını bilmelisiniz. Geniş bir alan örneklenirse, buradaki çeşitlilik değeri gama çeşitliliğine karşılık gelir. Gama çeşitliliğinde (alfa çeşitliliği ölçeğinde) birçok çizim mevcuttur, ancak tüm türlerin yeni bir veri seti ve bunların ortalama kapsama alanı değerleri kullanılarak tek bir çizime dönüştürülerek hesaplanabilir. Birçok bölgede büyük miktarda gama çeşitliliği hesaplanırsa delta çeşitliliği de belirlenebilir. Bu, bölgeler arası çeşitlilik değerleri için kullanılan büyük bir beta çeşitliliği eşdeğeridir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL KİMLİK KURAMI

3.1. Sosyal Kimlik Kuramı

Sosyal kimlik teorisi, kimliği tanımlamak için sosyal süreçlere odaklanır ve 1970'lerden bu yana, gruplararası ilişkiler yoluyla kimlik tanımlarını büyük ölçüde analiz eden Henri Tajfel ve John Turner'ın literatüründen yararlanır. Tajfel, literatürde sıklıkla kullanılan tanımında sosyal kimliği şu şekilde tanımlamaktadır: “ Sosyal kimlik, bir gruba ait olmanın kendini anlamasından ve bu grup üyeliğine yüklenen özel anlamdan kaynaklanmaktadır” (Tajfel, 1974: 69’dan akt. Demirtaş, 2003: 123).

Bu tanıma dayanan sosyal kimlik teorisi, sosyal kimliğin bireysel kimlikler kadar önemli olduğunu öne sürerek sosyal psikolojideki önceki yaklaşımlardan farklıdır (Worchel vd., 1998’den akt. Işıkay ve Bağcı, 2020: 65).

Sosyal psikolojideki geleneksel önyargı yaklaşımının ana odağının aksine, sosyal kimlik teorisi, gruplar arasındaki tutumların kolektif yapısına odaklanarak sosyal ilişkileri anlamaya çalışmıştır (Şimşek, 2002: 89).

Sosyal psikolojide bu devrim niteliğindeki adımın ilk kıvılcımları Muzaffer Şerif’tedir. Şerif’in çalışması, bireylerin düşünce ve tutumlarını izole bir ortamda ortaya çıkan unsurlar olarak değil, paylaşılan sosyal süreçlerden bilişsel olarak etkilenen unsurlar olarak incelemektedir. Muzaffer Şerif ve takipçileri, gruplararası tutumların gruplararası ilişkilerin nedeni değil, sonucu olduğunu vurgulayarak, önyargıyı birincil belirleyici olarak eleddiler. Sonuç olarak Şerif’in gerçekçi çatışma teorisinin temeli, gruplar arasındaki iletişimin kesilmesinden kaynaklanan önyargı değil, çıkar çatışmasıdır. Sınırlı kaynakların dağılımında ortaya çıkan rekabet, gruplar arasındaki ilişkilerde belirleyici bir özelliğe sahiptir ve Şerif’in deneyleri, grupların eşit olarak bir araya gelerek gerçekleştirmeye çalıştıkları ortak çıkarların ilişkileri sağlamada rolü, iyileştirmede rol oynadığını vurgular (Şerif, 1961’den akt. Babacan, 2018: 212).

Bu yaklaşımla, sosyal kimlik teorisi, gruplar arasındaki çıkar çatışmalarını reddetmemiş, aynı zamanda analizine onların sosyal boyutunun unsurlarını da dahil etmiştir. Bu anlamda Turner, sosyal kimlik teorisinin Şerif’in teorisini reddetmek

yerine tamamlayan ve derinleştiren bir teori olduğunu vurgulamaktadır (Turner ve Reynolds, 2010; 18-19).

Leon Festinger'in 1950'lerdeki sosyal karşılaştırma teorisi çalışmaları, sosyal kimlik teorisiyle benzerlikler taşımaktadır. Özetle; Festinger, bireylerin benlik saygısını geliştirmek için çevrelerindeki benzer veya biraz daha üstün yetenek ve inançlara sahip insanlarla sosyal karşılaştırmalar yaptığını iddia etmektedir. Bireyler arasındaki karşılaştırmayı ele alan bu teori, insanların bir arada yaşamasının temel nedenlerinden birini, bireyin kendini değerlendirme ihtiyacını gruplar aracılığıyla karşılaması olarak görmektedir (Festinger, 1954: 69'dan akt. Demirtaş, 2003: 123).

Kişilerarası dinamikleri ele alan bu bakış açısı, Tajfel'in gruplar arasındaki etkileşimi daha geniş bir bağlamda incelemesi için temel sağlamıştır. Ayrıca Festinger'in sosyal temsiller anlayışını genişleten Tajfel, insan zihnindeki çoğu bilginin sosyal inşa süreçlerinin sonucu olduğunu bulmuştur (Tajfel, 1974'den akt. Aşkın, 2007: 213).

Hogg, yatağın doğumdan beri adlandırıldığı gibi bir yatak olduğunu duyarak ve ilk bakışta yatak olduğunun anlaşılabilmesi için yatağın nasıl yapılması gerektiğini ezberleyerek bunu göstermektedir (Hogg, 2000; 404).

İşte bu noktada sosyal kimlik kuramının yarattığı farklılık ve dönüşüm ortaya çıkmaktadır. Festinger'in insanların görüş ve yeteneklerini ölçerek sosyal karşılaştırmaya yaklaşımı sosyal kimlik teorisini etkilemiş olsa da, sosyal kimlik teorisinin yeniliği bu motivasyonun sosyal psikolojik analizinde yatmaktadır. Kısacası, Tajfel'in dediği gibi, “ Her grup diğer grupların ortasındadır” , kimse birbirinden ayrılamaz (Festinger, 1954: 69'dan akt. Demirtaş, 2003: 124).

3.2. Kuramın Temel Varsayımları

Bireyin toplumdaki konumunu belirlerken, bir gruba dahil olma süreci, her şeyden önce, içinde bulunduğu dünyayı anlamlandırma çabasından doğmaktadır. Sosyal bir varlık olarak insan, önüne kurulmuş, sınırları belirlenmiş, ilkeleri belli bir düzen içinde belirlenmiş bir yapının parçası haline gelmektedir. Ancak unutmamak gerekir ki seçim özgürlüğü kişinin niteliği belirlenerek verilmektedir. Bu doğrultuda Tajfel, sosyal kimlik kuramında birey/grup ilişkisini inceleyerek, bireyi gruba dahil eden veya grup dışı bırakan faktörler hakkında bazı varsayımlar geliştirmiştir. Bu varsayımlardan birincisinde “ birey, toplumsal dünyayı iç ve dış gruplara ayırır, kendini ait olduğu

toplumsal grup açısından tanımlar ve sınıflandırır. Bu sınıflandırma ile kendilerini sınıflandırdıkları grup ve bu grubun norm ve değerleri ile özdeşleştirirler. Bu özdeşleşme sonucunda toplumsal kimlikleri oluşur” . (Tajfel, 1974’den akt. Aşkın, 2007: 213).

Bireyin herhangi bir toplumsal gruba dâhil olması kendi benliğini o grubun ilkeleriyle özdeşleştirilmesi yardımıyla gerçekleşmektedir. Bireyin kimliğini karşılayan toplumsal gruba ilgi duyusuyula bağlanması kendini onlardan hissetmediği öteki gruplarla kendini onlardan hissettiği ötek içinde yapmış olduğu karşılaştırmalar neticesinde somutlaşır. Bu vaziyet davranışların belirginleşmesinde kıymet terimine yüklenen anlamlarla belirginleşir. Kişi, kıymetli bulmuş olduğu huy modelleri arasında kendine en müsait yapıyı bilincinde olarak ya da olmayarak tercih eder. Yani, “ Sosyal çevredeki öteki gruplar, bireye, kendi grubunun konumunu değerlendirmesi için bir temel oluşturur. Üyesi olunan grubun konumu, benzeri öteki gruplarla meydana getirilen toplumsal karşılaştırma (iç-grup/dış-grup karşılaştırması) kararı belirlenir. Bu kıyaslama, muayyen davranışlara ve niteliklere yüklenen değerlere ilişkilidir (Atak, 2011: 165).

Sosyal grupla özdeşleşen birey artık dünyaya ait olduğu düşünce biriminin gözünden bakmaktadır. Kendisine ait olduğunu düşündüğü düşünceleri bile grubun belirlediği ilke ve sınırlardan etkilenmektedir. Ancak bir gruptaki saygınlık iyi ve güvenli bir his vermektedir. Taifel, üçüncü hipotezinde bu duruma dikkat çekmektedir. “ İnsanlar olumlu bir sosyal kimlik kazanmak ve özgüvenlerini artırmak için bu sosyal karşılaştırmaları yaptıklarında, kendi grubunu kayırma ve diğer grubu küçümseme eğilimi gösterirler (Babacan, 2018: 211).

Sosyal grubun tarafında olma tutumu otomatik olarak nepotizme yol açmaktadır. Birey benimsediği ilkeleri savunmak zorundadır. Bu anlamda önyargı, özgüveni artıran en önemli faktör haline gelmektedir. Sosyal ilişkilerle ilgili olarak istenmeyen şey, ait oldukları sosyal grup fikrini vurgulamak ve yaymak için diğer grupları küçümseme veya yok etme girişimidir. Bireyin kendi grubunu diğer grupla karşılaştırmaya çalışması, benlik saygısını artırmak için “ nepotizm” fikrine odaklanmasına neden olabilmektedir. Bireyin ait olduğu sosyal grup olumsuz bir içeriğe sahip olsa bile birey tarafından kabul edildiği için olumlu olarak algılanmaktadır. Sosyal grup içindeki davranış kalıplarının sosyal yapıdaki diğer gruplar için olumsuz özelliklere sahip olması birey için önemli değildir. Çünkü burada tamamen sübjektif algı açısından

grubun özelliklerini değerli veya yararsız hale getirme durumu söz konusudur. Değerli olduğu için kişi bu gruba dahildir. Taifel, “ Bireyin sosyal kimliğinin olumlu olup olmadığı, ait oldukları grubun öznel konumuna ve yapısına bağlıdır” şeklinde ifade etmektedir. Yukarıda bahsedilen süreçler, grubun sosyal konumu çok iyi olmasa bile, grubun sosyal kimliğinin çoğunlukla olumlu olmasını sağlamaktadır (Coşkun, 2004: 49).

Ancak, bir grubun sosyal dokusunu bozan davranış bozukluklarının kabulü ve dikte edilmesi, o grubun diğer gruplara göre olumsuz bir kimliğinin oluşmasına neden olabilmektedir. Bu noktadan hareketle Taifel, olumsuz sosyal kimliklerin oluşumuna atıfta bulunur: “ Fakat bazen grubun konumu diğer gruplara kıyasla göz ardı edilemeyecek kadar düşüktür. Bu olumsuz bir sosyal kimliğe yol açar. Bu doyumsuzluktan kurtulmak ve olumlu bir toplumsal kimlik oluşturmak için çeşitli stratejiler geliştirilir.” Bunun için ya toplum tarafından kabul gören bir gruba kabul edilmeye çalışılacak, ya da toplum tarafından kabul gören bir gruba kabul edilmeye çalışılacaktır. Grubun konumunu, ya da onları yüksek olarak algılayacak ve dışarıdan göstermek isteyecektir (Coşkun, 2003: 5)

3.3. Kuramla İlgili Temel Kavramlar

Sosyal kimlik kuramına göre bireyin benliğini oluşturan en önemli unsur, ait olduğu gruba yakınlığıdır. Rol modelini ait olduğu grubun ilkelerine göre belirleyen birey, ancak bu ilkeler çerçevesinde kendini güvende hisseder. Taifel, bireyin sosyal kimliğinin sınırlarının grup hakkındaki bilgisi ile sınırlı olduğunu ileri sürmekte ve “ bireyin benlik duygusunun bir veya daha fazla sosyal gruba ait olma bilgisinden kaynaklandığını” söylemektedir. Böylece bireyin kişilik özellikleri, grup içindeki değerler bütününden kaynaklanmaktadır. Artık kişi, o aidiyete yüklediği değerden ve duygusal anlamdan doğan kısımdır (Dalbay, 2018: 161).

3.3.1. Sosyal Kimlik

İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır. Bu nedenle “ gruba girer ve kendisini bir gruba ait hisseder. Bireyin kendini güvende hissetmesini sağlayan ve ortak değerleri paylaşan bir grup içinde olmak, benlik saygısını artırma ihtiyacını da giderecektir. Bireyin sosyal açıdan önemli ihtiyaçlarını karşılayan bir gruba ait olma psikolojisi, kimlik duygusunun önemli bir boyutunu oluşturur (Demirtaş, 2003: 125).

Sosyal psikoloji insan benliğini ikiye ayırmaktadır. Birincisi “ kişisel kimlik” , ikincisi “ sosyal kimlik” tir. Birey, bireyin “ psikolojik, fiziksel ve zihinsel” özelliklerinden türetilmiştir. Yaradılışın benzersiz özellikleri ve özgürlükleri ile zihni oluşturan seçimler, kişiliğin temelini oluşturacaktır. Sosyal figür ise, bireyin “ çeşitli resmi veya gayri resmi gruplara ve şeylere üyeliğine” bağlı olarak büyüyen bir bireydir. Bireyin kişiliğini şekillendiren bir sosyal kimlikte, iradenin ve kişinin iç dinamiklerine göre seçimler yapmak önemli değildir. Daha da önemlisi, ilgili ekibin genel ihtiyaçları ve kararları. Bu, kişinin hayata karşı tutum ve davranışlarını belirleyen en önemli faktördür. Bu noktada bireyin kişilik yapısı “ cinsiyet, din, milliyet, meslek, siyasi aidiyet” gibi faktörlerle şekillenmektedir (Güleç, 2002: 63).

Yukarıdaki faktörler altında, grup uygun bir grup seçebilecek ve havuzda kaybolabilecek, bu da öznel bir yaşam anlayışından nesnel bir yaşam anlayışına geçişe yol açacaktır. Kişiyi dönüştüren halk figürünün aktif tavrı bu noktada belirginleşir. Kısacası, “ bir kişinin bu gruplardakilerle özdeşleşmesi ve bu kimliklerin toplamı bize o kişinin sosyal kimliğini verir” . Sosyal kimlik, grubun özelliklerini kabul eden kişi için “ özel bir benlik yaratır” . Bireyin kişilik özellikleri ile grup ortamında gerçekleşen etkileşim ve etkileşimden kaynaklanan bu benlik imajı, zamanla bireyin davranışlarını kontrol etmeye başlamaktadır. İnsan, hissetmeden, kendisine ait olduğunu hissettirecek şekilde davranmıştır. Düşünce ve duygu dünyasını oluşturan, grubun o kişiye karşı davranış biçimidir. Bir kişi, bir grubun, bir grubun bir üyesinin ve grubun diğer üyelerinin norm ve değerlerini, grubun kurallarını ve değerlerini kabul etmekte ve tanımlayarak, kendi kimliğinden ve bir ölçüde uzaklaşmaktadır. Zamanla birey kendi anlayışı ve karakteriyle doğmaz; üye olan grubun genel konseptine ve grubun genel kimliğine bakmaktadır. Grubun üyesi, grubun stereotipik özellikleri ile tanımlanmakta ve grupla birlikte kendi imajını anlamaktadır (Işık, 2001: 121).

Bireyin kişilik düzeyi, sosyal kişilikleri (entelektüellik, liderlik gibi) ile bir birey şeklinde bireyin konumunu ortaya koyar ve “ ben kimim?” veya “ Biz kimiz?” soruları cevaplar” . Sosyal kimlik belirleme sürecinde kendilerini bir grup içinde gören bireyler, davranışlarını grubun ilkelerine göre şekillendirdiklerinde “ kimiksizlik” düzeyine ulaşabilirler. Grubun özelliklerini kendi özelliklerine çeviren bireyler yazılacaktır. Böylece “ Sosyal kimlik şeffaflaşır ve kişisel kimliğinizi örter” . Toplumdaki bireylere özgü özelliklerin kaybolması, toplum yapısında bir benzerlik yaratır. İnsanların aynı olguya tepki göstermeleri ve davranışlarını monoton hale

getirmeleri öznel yargının kaybolmasına yol açacaktır. Grupta kendini kaybeden kişi aslında bir robot maçı yaşıyor. Hiçbir fikri yoktur ve eleştirel düşünme yeteneğini kaybetmiştir. İnsanların birey olmaktan çıkıp “ grubun üyesi” gibi davranmaya başladıkları için toplumsal kimliğin işlevsel bir parçası haline geldikleri anlamına gelmektedir (Işıkay, 2020: 64).

3.3.2. Uyma Davranışı

Taylor'ın bu kavramla ilgili tanımı şu şekildedir: Normalleştirme, bir kişinin inançlarını veya davranışlarını grubun standartlarına uyacak şekilde değiştirmesidir. Buradaki kurallar grup standardı veya kuralıdır. Yetki, istemesek de bizden isteneni yapmak olarak tanımlanmaktadır (Kadıoğlu, 2013: 101).

Bu grubun birey için yüksek umutları vardır. Bir kişi, uygunluğun niteliğini sorgulamadan ve herhangi bir rahatsızlık duymadan istenileni yerine getirecektir. Kişinin kendini ifade etme ve kendini tanıma kaygısına sıkı sıkıya bağlı olan uyum sağlayıcı doğası, “ gruba göre kişinin fikrini değiştirme olgusu” ile hayat bulmaktadır. Durum bireye mutluluk veren bir araca bile dönüşebilmektedir. Psikologlar, insanların kişilik özelliklerini iki nedenden dolayı sergilediklerine inanmaktadırlar. Grup üyeleri konusunda haklılar ve bunun doğru olduğuna inandıklarında ve grubu memnun etmek istediklerinde grup halinde davranma olasılıkları daha yüksektir (Kellner, 2001: 187).

Friedman'ın sosyal psikolojisi aşağıda; Bilgi ve güven, direnme korkusu, grup birliği, grup büyüklüğü, kendine güven eksikliği, ödüller, cezalar ve tehditler başlıkları altında ayrıntılı olarak incelenmiştir (Demirtaş, 2003: 125).

Bilgi ve güven: Gruptaki diğer bireylerin kimliğinde olmayan bilgilerin varlığı uyumun doğasını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, bu bilgilerin uygunluğun niteliğini belirten kişi için son derece önemli olması durumunda, uygunluğun uygunluğu güçlendirilecektir. Yine, o kişiye veya kişiye duyulan güven, bir uygunluk duygusuna yol açar ve güven arttıkça performans da artacaktır (Morsünbül, 2010: 106).

Direnme Korkusu: Kişi ekibin kendisini kabul etmesini, sevmesini ve kendisine iyi davranmasını istemektedir. Grupla aynı fikirde değilse, grup üyelerinin kendisini sevmeyeceklerinden veya gruptan ayrılmayacağından korkarak uyum belirtileri gösterebilmektedir. Bunun nedeni, hemen hemen her grubun tek sesli veya oybirliğiyle baskı yapması ve bunu yapamayanların ciddi sonuçlarla karşılaşmasıdır (Özdemir, 2015: 112).

Grup Birliği: Grubun anlaşmasının ana nedenlerinden biridir. Bir kişi, gruptaki herkesin hemfikir olduğu bir grup kararıyla karşı karşıya kaldığında, boyun eğmek için baskı hissetmektedir (Sözen, 2011: 155).

Grup büyüklüğü: Bir kişinin ait olduğu veya katılmaya çalıştığı kişi ne kadar fazlaysa, uyumluluk o kadar artacaktır (şahoğlu, 2013: 1047).

Kendine güven eksikliği: Bir kişinin kendine güveni azaldıkça gruba uyum sağlama yeteneği de azalmaktadır. Öte yandan, bir kişinin kendi görüşüne bağlılığı, davranışını da etkilemektedir. Duygu ve düşüncelerine güçlü bir şekilde bağlı olan bir kişinin kişiliği daha zayıf olsa da, duygu ve düşüncelerine çok bağlı olmayan bir kişinin uyumlu olması daha kolay ve güçlü olacaktır. Yine bireysel farklılıklar ve cinsiyet farklılıkları, uygunluğun doğasını etkilemektedir (şen, 2017: 449).

Ödüller, Cezalar ve Tehditler: Bir ekibin üyesi olan bir ekip üyesi, bazen ekiple aynı fikirde olmayabilir veya istediklerini yapamayabilir. Bu gibi durumlarda, bireyi ikna etmek için grubun diğer üyeleri tarafından ödüller, cezalar veya tehditler verilebilir. Ödül, ceza veya tehdit gibi yaptırımlar, kişiye bir düşünce dünyasının ve öznel algının varlığının hatırlatıldığı bir anda yürürlüğe girse de genellikle bireyin gruba uyduğu görülmektedir (şimşek, 2002: 29).

Her ne sebeple olursa olsun, bir gruba katılarak grubun kurallarına ve üyelerine uyan bir kişi, belirli bir süre sonra grubun sosyal kimliğinin etkisi altında kendi kimliğini oluşturmaktadır. Aboveokarda'nın dediği gibi, insan yavaş yavaş birey olmaktan uzaklaşmakta ve grubun düzenli bir üyesi olmaktadır. Freud'un Kitle Psikolojisi adlı kitabı, bireyin bir gruba dönüşümünü tartışmaktadır. Bireysel psikoloji ve kitle psikolojisi aynı şey değildir. Psikolojik topluluğun en yaygın özellikleri şunlardır; Kitleyi oluşturan bireyler, yaşamları, çalışmaları, görünümleri, algıları veya birbirlerinden ne kadar farklı olduklarına bakılmaksızın bir kitle ruhu alır; yani her biri hissetmekten, düşünmekten ve hareket etmekten farklı hisseder, düşünür ve hareket eder. Toplumu oluşturan ya da sorgulanan kişide ancak birbiriyle kaynaşmış ve eyleme dönüşmüş insanlarda bulunabilecek duygu ve düşünceler bulunmaktadır. Hipnotize edilmiş kişide olduğu gibi yetenekleri yok edilmekte, diğerleri ancak mümkün olduğu kadar yoğunlaşmaktadır. Kişi zamanla gruba aidiyet duygusu güçlüyse, grubun bir üyesi olacak, grubun sorumluluklarını yerine getirecek ve hatta grubun istek veya beklentilerini koşulsuz olarak yerine getirecektir (Tokgöz, 2017: 255).

3.3.3. Sosyal Sınıflandırma

Sınıflandırma, nesnelere veya insanları belirli ortak özelliklere dayalı olarak gruplara veya sınıflara ayırma işlemidir. Çevrenizdeki insanlar üzerindeki bilgi yükünü azaltmanın bir yolu, toplumu bir tarafa benzeyenler de dahil olmak üzere gruplara bölmektir. Gruplama süreci tamamlandıktan sonra, birey bilerek veya bilmeyerek gruba ilgili stereotipleri ortaya koyuyor gibi görünmektedir. Stereotip grubunun değişmeyen temel ilkeleri, “ alıcının bilgi, inanç ve topluluk gruplarının beklentilerini içeren bilişsel bir yapı” olarak tanımlanabilir. Stereotiplere dayalı olarak grubun olağan özelliklerini elde etmek de mümkündür. “ Stereotipler, bir grubun normal bir üyesini tanımlar ve grupların mevcut veya geçmiş özelliklerini yansıtabilir (Uzun, 2003: 131).

Sosyal sınıflandırma, kişiyi bir birey olarak görmemektedir. Bir kişiyi diğerlerinden ayıran özelliklerle değil, sosyal grupta benimsenen kişilik özellikleriyle ilgilenmektedir. Bu, “ insanların birey olarak değil, bir sosyal grubun üyesi olarak kabul edilmesinden” kaynaklanmaktadır. Ana konu grubun huzurunda olmak ve genel özellikleri kabul etmektir. Sosyal sınıflandırma sürecinin iki ana sonucu vardır (Yılmaz, 2014: 138).

Sosyal sınıflandırma, insanların kendi gruplarındaki benzerlikleri ve kendi grupları ile diğer gruplar arasındaki farklılıkları büyütme etkisi olarak adlandırılan fazla abartmalarına neden olmaktadır. Bu büyütme etkisi, darbe sırasında siyasi grupların muhalif gruplar arasındaki farklılıklara ilişkin aşırı görüş ve tepkilerinin temelini oluşturmaktadır. Sosyal sınıflandırma işlemi bittikten sonra pozitif kişilik arayan kişi, kendi grubu ile diğer gruplar arasında sosyal bir karşılaştırma yapmaktadır. Bu karşılaştırma sırasında diğer grupları hiçe sayarak kendi takımını desteklemekte ve onların özgüvenlerini artırmak için övmektedir. Bir toplumsal sınıflandırma sürecinin sonucu olan bir grup olduğu belirtilmektedir (Işıkay ve Bağcı, 2020: 65).

Partizanlık, darbe sırasında gruplarda açıkça görülmektedir. Janice'in kavram yanılırları teorisi, darbe sırasında bireylerin sosyal özelliklerini belirleyen ve dolayısıyla partizanlığı içeren grupların özelliklerini açıkça yansıtmaktadır. Genel olarak gruplarda, özellikle de devrilen gruplarda “ örgütün yanlış olmadığı” inancı çok güçlüdür. Diğer gruplar, yani “ ötekiler” bizden değildir. Aslında “ göğe yükselmemiz ötekinin aşağılanmasını gerektirir” . Bu nedenle ekip üyeleri her zaman

çevrelerindeki ekiplerden bireysellik elde etmeye çalışmaktadırlar. Bu uygulama, sosyal gruplar arasındaki ilişkilerin genellikle çatışmalara dönüştüğünü anlatmaktadır (Kadıoğlu, 2013: 104).

Grup ve grup arasındaki bu farklılık sadece grubunu desteklemekle kalmaz, aynı zamanda güçlü ve kalıcı kalıp yargılara da yol açmaktadır. Bu nedenle, sadece diğer gruplara yönelik olumsuz bir algı değil, aynı zamanda grup seçimi ve büyütmenin etkileri sonucu düşmanca duygular da bulunmaktadır. Bu düşmanca duygular, belirli bir süre boyunca gruplar arasındaki çatışmaların temelini oluşturmaktadır. Sosyal sınıflar arasındaki ilişkilerin bu kadar çelişkili hale gelmesinin nedeni, grup üyelerinin klişeler içinde gruplar halinde hareket etme eğilimidir. Her grup, üyelerini değerli kılarken farklı gruplara düşmandır. Bu da özellikle kıyamet dönemi romanlarında çatışmalı halkla ilişkilerin temelini oluşturmaktadır. Sosyal sınıflandırmada, marjinalleşme, grupların birbirleriyle olan ilişkisini belirler. “ Öte yandan kimlik oluşturma sürecinde diğer kişinin algısı doğası gereği olumsuzdur” bu da birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu konuların başında bireyin diğerine göre kimliği gelmektedir. Diğer ise “ bizden olmayan, bizden farklı olan bir şeyi bize hatırlatan” olumsuz bir yargıdır (Aşkın, 2007: 215).

Öğenin bize ait olmayan özellikleri kişiliği anlamayı kolaylaştırırsa da sosyal yaşamda derin bir ayrımcılık yaratacağına inanılmaktadır. Marjinalleşmeden kaynaklanan bir diğer konu da grup üyelerinin bir başkasının varlığına dayanarak kendilerini arındırmalarıdır. Tutarlı bir şekilde ortaya konan her şey, grubun tüm olumsuz yönleri nedeniyle reddedilecektir. Böylece birey “ ötekinin varlığıyla kendisini kötülüklerinden arındırır, diğerini kendi olumsuz özelliklerinden uzaklaştırır ve böylece kendini rahatlatır (Atak, 2011: 167).

Grubun kalıp yargıları ve sosyal sınıfları değerlendirmesi, toplumda ortaya çıkan olumsuz durumlarda kendini koruyabilecek bir yer yaratılmasına yol açmaktadır. Böylece birey, düzenin artılarını ve eksilerini bir diğerine koyarak sosyal düzeninin korunmasını sağlamaktadır Sosyal düzeni tehdit eden davranışlarını sergileyen diğerleri başlarına gelebilecek en kötüyü hak etmektedir (Babacan, 2018: 211).

Görünen o ki, sosyal ayrımcılığı ön planda tutmak ve sosyal sınıflandırma için her türlü ortam yaratılmıştır. Grubun olumsuzluklarına karşı birey kendisini savunmaya hazırlıklı olmalıdır. Onlar için amaç sosyal düzeni korumaktır. Sosyal düzenin

başkalarının zulmünden kurtarmak için anlaşmazlıklar ortaya çıkmaktadır. Darbe sırasında gruplar ve gruplar arasındaki siyasi gerilimler ve çatışmalar bunun açık bir örneğidir. Toplumsal kimlik kuramında ortaya çıkan bir diğer kavram olan toplumsal sınıflamanın sosyal yaşama yansımalarının altında yatan kalıp yargılar ve grup yanlılığı, “ grup düşmanlığı”nın ortaya çıkmasıdır. Grup düşmanlığı “ sözde bir grubun üyelerinin grubun başka bir üyesine olumsuz tepki vermesiyle ortaya çıkmaktadır (Coşkun, 2004: 53).

Grup düşmanlığı arasındaki ilişki, sosyal psikolojideki üç bileşenle açıklanmaktadır. Birincisi klişeleştirme, ikincisi öngörü ve üçüncü ayrımcılıktır. Stereotipler bilinçtir. Bunlar grup üyeleri hakkında en yaygın inançlardır. Hedef gruba yönelik olumsuz duygular iki taraflı olarak tanımlanmaktadır. Ayrımcılık davranıştır. Sadece grup üyeliği nedeniyle yapılan ayrımcılık eylemleri ayrımcılık olarak belirtilmektedir (Dalbay, 2018: 165).

Görünüşe göre, bir kişinin algısı, birey tarafından değil, grubun üyeliği ile değerlendirilir. Bunlar arasında öngörü sadece bir grubu olumsuz etkilemek için kullanılan bir kavram değildir. Bireyler, grup üyelerini tanımadan grup üyeleri hakkında olumlu duygu ve düşüncelere sahiptir. Bu sözde etnosentrizm, grubun tüm gruplardan üstün olduğu inancını içerir. Bir gruba yönelik aşırı olumlu tutumlar, öngörü örnekleridir (Demirtaş, 2003: 127).

Sosyal kişilik kuramı ve bu kurama kazandırılan kavramlar açısından, bir grup üyesinin bir gruba yaklaşımı, yukarıda bahsedildiği gibi güçlü ve destekleyici bir psikoloji tablosu gösterebilmektedir. Grubun yaşamına ve ilkelerine tam anlamıyla hakim olan bir birey, tartışmasız teslim olursa, topluluk/grup farkı sosyal yaşamda kendini göstermektedir. “ Sosyal kişilik teorisine göre, grup stereotipik farkı ve bu farklılığın derecesi, bireyin grubuyla ne kadar özdeşleştiğine bağlıdır. Kimlik çok güçlü değilse daha objektif bir yaklaşım görmek mümkündür. Darbe sırasında toplumsal sınıflar arasındaki ilişki, bireysel nesnellliğini yitiren bir ortamda oluşmaktadır. Ayrımcılığı artıran en önemli faktör, grup üyelerinin kişisel kimliklerini bir kenara bırakarak hayatlarını grubun ideallerine adanmalarıdır. Çünkü kimliksizlik durumunda sosyal yaşamdaki dersler şiddet de dahil olmak üzere ayrımcılığa dönüşmemektedir (Güleç, 2002: 65).

Freud'un kitle psikolojisinde kendini grubun ideallerine adayan bireyin kişilik özellikleri, konunun daha derinlemesine anlaşılması için önemli bilgiler içermektedir. Freud, yukarıda bahsi geçen çalışmasında, zihnini gönüllü olarak kontrol ederek herhangi bir karar veremeyen bireyin kimliğini kaybettiğini, “ bilinçli bireyin yok olacağını ve bilinçdışı kişiliğe geçeceğini” vurgulamaktadır. Bireyin kendini kanıtlamasının en önemli amacı, söz konusu olan kişinin irade ve davranışı değil, bireyin kişiliği ve iradesi olduğu durumda, grubun önerisi üzerine aldığı yönergeleri bir an önce yerine getirmektir (Işık, 2001: 125).

3.3.4. Sosyal Karşılaştırma

Her insanın kendi görüş ve yeteneklerini başkalarına kıyasla değerlendirmede bir amacı bulunmaktadır. İnsan kendini birçok yönden başkalarıyla karşılaştırmaktadır. Böylece ne kadar akıllı, ne kadar güzel, ne kadar başarılı olduğunu belirlemektedir. Bir grubun üyesi olmaktan gurur duyan ve benlik saygısını bu şekilde besleyen kişi, grubun büyüklüğü ile karşılaştırılmaktadır. Olumlu bir sosyal kişilik eğiliminden etkilenen bu grubun karşılaştırması, kişiliğin bir üyesi olan gruba eşit veya ondan biraz daha yüksek bir karşılaştırma grubu ile yapılmaktadır. Bu açıdan kişinin kendi grubuna desteği bulunmaktadır (Işıkay ve Bağcı, 2020: 65).

Bir kişi sosyal sınıflandırdıktan sonra kendisi için bir grup tanımlamakta ve o gruba katılmaktadır. Takıma katıldıktan sonra kendi takımına ait olan takıma destek vererek takımını diğer takımlarla karşılaştırmaktadır. Bu karşılaştırma sosyal karşılaştırma olarak tanımlanmaktadır. Grubu destekleyerek sosyal karşılaştırma sonucunda birey grubu daha olumlu anlayacak ve böylece olumlu bir sosyal kimlik geliştirecek ve benlik saygısını artıracaktır (Demirtaş 2003: 138).

3.3.5. Sosyal Yapı

Toplum yekpare bir yapı değildir; ırk, dil, cinsiyet, meslek, ekonomik durum birbirinden ayrılmaktadır. Bunlar arasında güç, konum ve prestij ilişkilerinin geniş bir örneğine sahip sosyal sınıflar da bulunmaktadır. Bu sınıflar ve aralarındaki ilişkiler toplumdaki sosyal yapıyı belirlemektedir. Bu sınıflar toplumdaki yer ve prestij bakımından aynı değildir. Bazı sınıflar ve mensupları bireyler tarafından çok değer verilir ve saygı görürken, bazı sınıflar ve bu sınıfların mensupları insanlardan aynı ilgi ve ilgiyi görmezler. Daha önce belirtildiği gibi, bir gruba “ özsaygı” geliştirmek ve dolayısıyla olumlu bir sosyal kimlik geliştirmek için katılan bir birey, grubun

toplumdaki yeri ve prestiji ise olumsuz bir sosyal kimlik geliştirecektir. Gruplar arası karşılaştırmalar sonucunda iyi değildir. Kişi bu durumdan kurtulmak ve olumlu bir sosyal kimlik geliştirmek için genellikle iki yola başvurur. İlk olarak bireyler grup seçimi ile gruplarını diğer gruplardan üstün görerek olumlu bir sosyal kimlik kazanma eğilimi gösterirler. Birey gruba üye olduğu için olumlu bir sosyal kimliğe sahip olması mümkün değildir. Grup karşılaştırmaları tatmin edici bir sosyal kimliğin oluşmasını sağlıyorsa, insanlar grubunu tanımaktan kaçınmaktadırlar (Demirtaş 2003: 140).

Başka bir deyişle, bireye veya gruba girmekte ve onu bir üst seviyede tutmaya çalışmakta ya da olumlu bir sosyal kimlik kazanmak için grubundan ayrılıp başka bir üst gruba katılmayı tercih etmektedir. Gruplar içindeki ve gruplar arasındaki bu ilişki ve eylem, sosyal yapıyı belirlemektedir. Sosyal kimlik teorisi, insanların ait olma, eşitlik, grubuna sahip çıkma ve grubunu destekleme duygularını besleyerek toplumla bir olarak var olmalarını sağlamakta ve böylece toplumun yapısını tanımlamaktadır. Teori, toplumsallaşmayı sağlayıp topluma önemli faydalar sağlasa da toplumlarda ayrımcılığa, önyargıya ve mezhep çatışmalarına neden olmaktadır (Kadıoğlu, 2013: 113).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL KİMLİK AYRIŞMASININ COĞRAFI BÖLGELER BAZINDA SİMPSON ENDEKSİ İLE İNCELENMESİ

4.1. Veri ve Metodoloji

AREA araştırma şirketinin Mayıs 2018 yılında 81 ilde 39546 kişi ile yapılan bir araştırması incelenerek, “Kendinizi en çok hangi sosyo-politik kimlikle tanımlarsınız?” sorusuna verilen cevaplara göre kategorize edilmiştir. İller bağlı oldukları coğrafi bölgelerle birleştirilerek 7 coğrafi bölge bazında soruya verilen cevapların çeşitli kategorik değişkenlere göre oranları hesaplanmıştır. Bu oranlar Simpson ve Shannon ayrışma endeksi kullanılarak, bölgeler bazında ayrışmaların hesaplanmasıyla, alt kategorilerde ki cinsiyet, yaş ve eğitim durumuna göre ayrışma katsayıları elde edilerek analizleri yapılmıştır.¹

Kullanılan verinin anakitle ve örneklem oranları ve sayıları Ek-1 ‘de verilmiştir.

4.2. Bulgular

4.2.1. Karşılaştırma Tabloları

Araştırmaya katılanların buldukları bölgeler, eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

4.2.1.1. Marmara Bölgesi

Araştırmaya marmara bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

¹ Öztürk Latif & Atan Murat, “Algı Farklılaşmalarının Shannon Ayrışma Endeksi Kullanılarak Belirlenmesi”, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, 2015, s. 9-19.

Tablo 1. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Eğitim ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	39,0%	29,0%	25,3%	6,8%	100,0%
Ortaokul - Lise	41,2%	28,5%	20,3%	9,9%	100,0%
Üniversite ve üzeri	45,0%	24,4%	11,6%	19,1%	100,0%
Toplam	41,7%	27,5%	19,1%	11,6%	100,0%

Araştırmaya Marmara bölgesinden katılım sağlayanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene vermiş oldukları yanıtların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde (%41,7) ile kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %45.0 ile üniversite ve üzeri mezuniyetleri olanlardır.

Tablo 2. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	43,1%	27,4%	13,3%	16,2%	100,0%
26 - 35 yaş	38,8%	28,4%	20,7%	12,1%	100,0%
36 - 45 yaş	35,8%	30,7%	23,9%	9,6%	100,0%
46 - 60 yaş	45,6%	26,0%	19,4%	9,0%	100,0%
61 yaş ve üzeri	52,7%	20,2%	20,0%	7,1%	100,0%
Toplam	41,7%	27,5%	19,1%	11,6%	100,0%

Araştırmaya Marmara bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%41,7) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %52.7 ile 61 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 3. Marmara Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	49,2%	23,2%	17,1%	10,5%	100,0%
Erkek	32,4%	32,9%	21,6%	13,0%	100,0%
Toplam	41,7%	27,5%	19,1%	11,6%	100,0%

Araştırmaya Marmara bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%41,7) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyet grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %49.2 ile kadınlardır.

4.2.1.2. Ege Bölgesi

Araştırmaya ege bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. Ege Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	40,1%	28,3%	25,9%	5,7%	100,0%
Ortaokul - Lise	48,0%	32,2%	12,2%	7,6%	100,0%
Üniversite ve üzeri	54,5%	27,1%	7,7%	10,8%	100,0%
Toplam	48,0%	30,0%	14,0%	8,0%	100,0%

Araştırmaya ege bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%48,0) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %54.5 ile üniversite ve üzeri mezuniyetleri olanlardır.

Tablo 5. Ege Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	52,5%	31,1%	7,2%	9,1%	100,0%
26 - 35 yaş	42,9%	33,1%	14,6%	9,4%	100,0%
36 - 45 yaş	43,9%	31,7%	16,9%	7,5%	100,0%
46 - 60 yaş	49,0%	29,1%	15,1%	6,9%	100,0%
61 yaş ve üzeri	54,4%	20,7%	19,0%	5,9%	100,0%
Toplam	48,0%	30,0%	14,0%	8,0%	100,0%

Araştırmaya ege bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%48,0) kendini

Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %54.4 ile 61 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 6. Ege Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	56,5%	23,2%	14,2%	6,1%	100,0%
Erkek	39,1%	37,1%	13,8%	10,0%	100,0%
Toplam	48,0%	30,0%	14,0%	8,0%	100,0%

Araştırmaya ege bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%48,0) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %56.5 ile kadınlardır.

4.2.1.3. Akdeniz Bölgesi

Araştırmaya akdeniz bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 7. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	36,5%	32,3%	23,1%	8,1%	100,0%
Ortaokul - Lise	43,3%	33,1%	14,3%	9,3%	100,0%
Üniversite ve üzeri	42,6%	30,1%	9,9%	17,4%	100,0%
Toplam	41,4%	31,9%	14,9%	11,7%	100,0%

Araştırmaya akdeniz bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%43,3) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %43.3 ile ortaokul-lise mezunu olanlardır.

Tablo 8. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Yaşları ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	39,1%	32,7%	12,3%	15,9%	100,0%
26 - 35 yaş	39,9%	33,0%	14,9%	12,2%	100,0%
36 - 45 yaş	42,7%	32,7%	14,8%	9,8%	100,0%
46 - 60 yaş	41,3%	31,5%	18,1%	9,1%	100,0%
61 yaş ve üzeri	49,3%	26,1%	16,0%	8,5%	100,0%
Toplam	41,4%	31,9%	15,0%	11,7%	100,0%

Araştırmaya akdeniz bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%49,3) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %49.3 ile 61 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 9. Akdeniz Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	47,7%	28,2%	14,6%	9,5%	100,0%
Erkek	35,3%	35,4%	15,3%	14,0%	100,0%
Toplam	41,4%	31,9%	15,0%	11,7%	100,0%

Araştırmaya akdeniz bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%41,4) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %47.7 ile kadınlardır.

4.2.1.4. İç Anadolu Bölgesi

Araştırmaya iç anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 10. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	24,3%	34,6%	38,5%	2,6%	100,0%
Ortaokul - Lise	29,1%	42,6%	22,9%	5,4%	100,0%
Üniversite ve üzeri	37,3%	38,3%	13,6%	10,8%	100,0%
Toplam	30,1%	39,6%	24,0%	6,2%	100,0%

Araştırmaya iç anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%30,1) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %37.3 ile Üniversite ve üzeri mezunu olanlardır.

Tablo 11. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaş ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	35,6%	41,1%	14,7%	8,7%	100,0%
26 - 35 yaş	27,0%	43,4%	23,3%	6,3%	100,0%
36 - 45 yaş	25,4%	40,2%	29,7%	4,7%	100,0%
46 - 60 yaş	27,3%	38,5%	29,3%	4,9%	100,0%
61 yaş ve üzeri	33,3%	28,6%	34,5%	3,6%	100,0%
Toplam	30,1%	39,6%	24,0%	6,2%	100,0%

Araştırmaya iç anadolu bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%33,3) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %33.3 ile 61 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 12. İç Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	32,4%	34,7%	27,3%	5,6%	100,0%
Erkek	27,7%	45,2%	20,4%	6,8%	100,0%
Toplam	30,1%	39,6%	24,0%	6,2%	100,0%

Araştırmaya iç anadolu bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%30,1) kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetler içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %32.4 ile kadınlardır.

4.2.1.5. Karadeniz Bölgesi

Araştırmaya Karadeniz bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 13. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	23,8%	35,4%	38,1%	2,7%	100,0%
Ortaokul - Lise	30,3%	43,8%	21,7%	4,2%	100,0%
Üniversite ve üzeri	37,7%	36,2%	17,0%	9,1%	100,0%
Toplam	30,8%	39,5%	24,4%	5,2%	100,0%

Araştırmaya Karadeniz bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,5) kendini milliyetçi sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %43,8 ile Ortaokul – Lise mezunu olanlardır.

Tablo 14. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	30,9%	44,1%	18,6%	6,4%	100,0%
26 - 35 yaş	29,8%	41,3%	23,2%	5,7%	100,0%
36 - 45 yaş	29,0%	40,0%	26,5%	4,4%	100,0%
46 - 60 yaş	32,0%	36,6%	26,8%	4,6%	100,0%
61 yaş ve üzeri	33,5%	31,1%	30,6%	4,8%	100,0%
Toplam	30,8%	39,5%	24,4%	5,3%	100,0%

Araştırmaya Karadeniz bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,5) kendini milliyetçi sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %44,1 ile 18 - 25 yaş arası olanlardır.

Tablo 15. Karadeniz Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	35,6%	32,3%	27,8%	4,3%	100,0%
Erkek	26,2%	46,6%	21,1%	6,1%	100,0%
Toplam	30,8%	39,5%	24,4%	5,3%	100,0%

Araştırmaya Karadeniz bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,5) kendini milliyetçi sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetler içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %46,6 ile erkeklerdir

4.2.1.6. Doğu Anadolu Bölgesi

Araştırmaya Doğu Anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 16. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	5,5%	11,4%	53,2%	29,9%	100,0%
Ortaokul - Lise	10,1%	17,6%	37,9%	34,4%	100,0%
Üniversite ve üzeri	11,9%	27,3%	28,0%	32,8%	100,0%
Toplam	9,2%	18,3%	39,9%	32,6%	100,0%

Araştırmaya Doğu Anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,9) kendini muhafazakâr sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %53.2 ile İlkokul ve altı mezunu olanlardır.

17. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	10,7%	22,3%	30,6%	36,4%	100,0%
26 - 35 yaş	9,5%	17,6%	35,2%	37,8%	100,0%
36 - 45 yaş	9,1%	14,6%	45,6%	30,6%	100,0%
46 - 60 yaş	7,3%	17,7%	50,8%	24,2%	100,0%
61 yaş ve üzeri	6,2%	15,0%	57,9%	20,9%	100,0%
Toplam	9,2%	18,3%	39,9%	32,6%	100,0%

Araştırmaya Doğu Anadolu bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,9) kendini muhafazakâr sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %57.9 ile 61 yaş ve üzeri olanlardır.

Tablo 18. Doğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	9,6%	17,8%	47,4%	25,2%	100,0%
Erkek	8,9%	18,6%	34,0%	38,5%	100,0%
Toplam	9,2%	18,3%	39,9%	32,6%	100,0%

Araştırmaya Doğu Anadolu bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%39,9) kendini muhafazakâr sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetler içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %47,4 ile kadınlardır

4.2.1.7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Araştırmaya Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre karşılaştırma tabloları aşağıda verilmiştir.

Tablo 19. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Eğitim Düzeyi ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Eğitim Düzeyi	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
İlkokul ve altı	13,6%	17,2%	40,0%	29,2%	100,0%
Ortaokul - Lise	14,3%	16,9%	35,2%	33,5%	100,0%
Üniversite ve üzeri	18,1%	13,9%	20,8%	47,2%	100,0%
Toplam	15,2%	16,2%	32,6%	36,1%	100,0%

Araştırmaya Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılanların eğitim düzeylerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%36,1) kendini sosyal demokrat sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Eğitim düzeyleri içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %47.2 ile üniversite ve üzeri mezunu olanlardır.

Tablo 20. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Yaşı ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Yaş	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
18 - 25 yaş	14,6%	14,0%	28,1%	43,4%	100,0%
26 - 35 yaş	14,9%	14,0%	34,7%	36,4%	100,0%
36 - 45 yaş	14,0%	17,6%	33,2%	35,2%	100,0%
46 - 60 yaş	15,8%	19,4%	34,9%	29,8%	100,0%
61 yaş ve üzeri	21,1%	25,6%	35,2%	18,1%	100,0%
Toplam	15,2%	16,1%	32,6%	36,1%	100,0%

Araştırmaya Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılanların yaşlarına göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%36,1) kendini sosyal demokrat sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Yaş grupları içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %43,4 ile 18-25 yaş arası olanlardır.

Tablo 21. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Katılımcılarının Cinsiyet ve Politik Kimlik Karşılaştırma Tablosu

Cinsiyet	Politik Kimlik				Toplam
	Atatürkçü (%)	Milliyetçi (%)	Muhafazakâr (%)	Sosyal demokrat (%)	
Kadın	22,6%	16,7%	30,5%	30,3%	100,0%
Erkek	11,2%	15,8%	33,7%	39,3%	100,0%
Toplam	15,2%	16,1%	32,6%	36,1%	100,0%

Araştırmaya Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılanların cinsiyetlerine göre kategorik değişkene verilen cevapların genel görünümüne bakıldığında en yüksek yüzde ile (%36,1) kendini sosyal demokrat sosyo-politik kimlik ile tanımlayanların oranıdır. Cinsiyetler içinde ise en yüksek yüzde kendini bu sosyo-politik kimlikte tanımlayanların oranı %39,3 ile erkeklerdir.

4.2.2. Oran Tabloları

4.2.2.1. Türkiye Geneli

Tablo 22. Türkiye Geneli Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	42,00%	28,00%	19,00%	12,00%
Ege	48,00%	30,00%	14,00%	8,00%
Akdeniz	41,00%	32,00%	15,00%	12,00%
İç Anadolu	30,00%	40,00%	24,00%	6,00%
Karadeniz	31,00%	40,00%	24,00%	5,00%
Doğu Anadolu	9,00%	18,00%	40,00%	33,00%
Güneydoğu Anadolu	15,00%	16,00%	33,00%	36,00%
Türkiye	32,00%	30,00%	24,00%	14,00%

Tabloya göre Türkiye genelinde en yüksek %48 ile Atatürkçü sosyo-politik kimlikle Ege Bölgesi'nde görülmektedir. En düşük yüzde ise %0,05 ile Karadeniz Bölgesi'ndeki sosyal demokrat sosyo-politik kimliğe sahip olanlardan görülmektedir.

4.2.2.2. Cinsiyet

Tablo 23. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	49,20%	23,20%	17,10%	10,50%
Ege	56,50%	23,20%	14,20%	6,10%
Akdeniz	47,70%	28,20%	14,60%	9,50%
İç Anadolu	32,40%	34,70%	27,30%	5,60%
Karadeniz	35,60%	32,30%	27,80%	4,30%
Doğu Anadolu	9,60%	17,80%	47,40%	25,20%
Güneydoğu Anadolu	22,60%	16,70%	30,50%	30,30%
Türkiye	37,90%	26,50%	24,80%	10,70%

Cinsiyete göre ayırdığımız iki kategoriden biri kadındır. Kadın kategorisine göre elde edilen oranlara bakılırsa en yüksek oranın %56,50 ile Ege Bölgesi'ndeki Atatürkçü sosyo-politik kimliğe sahip olan kişilerde görülmektedir. %4,30 oranı ile en düşük oran belirlenmiştir. Bu da Karadeniz Bölgesi'ndeki sosyal demokrat sosyo-politik kimliğe sahip olanlarda görülmektedir.

Tablo 24. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	32,40%	32,90%	21,60%	13,00%
Ege	39,10%	37,10%	13,80%	10,00%
Akdeniz	35,30%	35,40%	15,30%	14,00%
İç Anadolu	27,70%	45,20%	20,40%	6,80%
Karadeniz	26,20%	46,60%	21,10%	6,10%
Doğu Anadolu	8,90%	18,60%	34,00%	38,50%
Güneydoğu Anadolu	11,20%	15,80%	33,70%	39,30%
Türkiye	25,70%	34,20%	22,90%	17,10%

Cinsiyete göre ayırdığımız iki kategoriden bir diğeri olan erkek kategorisinde ise hesaplanan oranlar incelendiğinde en yüksek oranın %46,60 oranına sahip olan Karadeniz Bölgesi'ndeki milliyetçi sosyo-politik kimliğe sahip kişilerde görülmektedir. %6,10 oranı ise tablodaki en düşük orandır. Bu da Karadeniz Bölgesi'ndeki sosyal demokrat sosyo-politik kimliğe sahip olanlarda görülmektedir.

4.2.2.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 25. İlkokul ve İlkokul Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	39,00%	29,00%	25,30%	6,80%
Ege	40,10%	28,30%	25,90%	5,70%
Akdeniz	36,50%	32,30%	23,10%	8,10%
İç Anadolu	24,30%	34,60%	38,50%	2,60%
Karadeniz	23,80%	35,40%	38,10%	2,70%
Doğu Anadolu	5,50%	11,40%	53,20%	29,90%
Güneydoğu Anadolu	13,60%	17,20%	40,00%	29,20%
Türkiye	25,60%	27,40%	35,80%	11,20%

İlkokul ve altı eğitim seviyesindeki insanların oranlarında en yüksek seviye ile %53,20 oranla Doğu Anadolu Bölgesi'nde muhafazakâr sosyo-politik kimliğe sahip olmakla beraber en düşük %2,60 ile İç Anadolu Bölgesi'ndeki sosyal demokrat sosyo-politik kimlikle kendini tanımlayanlardadır.

Tablo 26. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	41,20%	28,50%	20,30%	9,90%
Ege	48,00%	32,20%	12,20%	7,60%
Akdeniz	43,30%	33,10%	14,30%	9,30%
İç Anadolu	29,10%	42,60%	22,90%	5,40%
Karadeniz	30,30%	43,80%	21,70%	4,20%
Doğu Anadolu	10,10%	17,60%	37,90%	34,40%
Güneydoğu Anadolu	14,30%	16,90%	35,20%	33,50%
Türkiye	32,10%	32,50%	22,80%	12,60%

Ortaokul-lise düzeyindeki eğitim seviyelerini almış olan insanlarda en yüksek oran %48 oranla Ege Bölgesi'nde Atatürkçü sosyo-politik kimlikte görülürken tablodaki en düşük oran olan %4,20 ile Karadeniz Bölgesi'nde sosyal demokrat sosyo-politik kimliğe sahip olanlarda görülmüştür.

Tablo 27. Üniversite ve Üzeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	45,00%	24,40%	11,60%	19,10%
Ege	54,50%	27,10%	7,70%	10,80%
Akdeniz	42,60%	30,10%	9,90%	17,40%
İç Anadolu	37,30%	38,30%	13,60%	10,80%
Karadeniz	37,70%	36,20%	17,00%	9,10%
Doğu Anadolu	11,90%	27,30%	28,00%	32,80%
Güneydoğu Anadolu	18,10%	13,90%	20,80%	47,20%
Türkiye	36,70%	29,50%	15,20%	18,70%

Üniversite ve üzeri eğitim düzeyine sahip olan kişilerde en yüksek orana sahip %54,50 ile Ege Bölgesi'nde Atatürkçü sosyo-politik kimlikle belirlenmiştir. En düşük oranla %7,70 oranına sahip olan Ege Bölgesi'nde görülmektedir. Buradaki sosyo-politik kimlik kategorisinin ise Muhafazakâr olduğu saptanmıştır.

4.2.2.4. Yaş

Tablo 28. 18-25 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	43,10%	27,40%	13,30%	16,20%
Ege	52,50%	31,10%	7,20%	9,10%
Akdeniz	39,10%	32,70%	12,30%	15,90%
İç Anadolu	35,60%	41,10%	14,70%	8,70%
Karadeniz	30,90%	44,10%	18,60%	6,40%
Doğu Anadolu	10,70%	22,30%	30,60%	36,40%
Güneydoğu Anadolu	14,60%	14,00%	28,10%	43,40%
Türkiye	32,70%	31,80%	17,70%	17,80%

Yapılan ankete göre 18-25 yaş arası kişilerin tablodaki oranlara bakılarak Ege Bölgesi'nde Atatürkçü sosyo-politik kimliğe sahip oldukları görülmüştür. En düşük oranla ise %7,20 oranla yine Ege Bölgesi'nde bu sefer muhafazakâr sosyo-politik kimlikte oldukları belirlenmiştir.

Tablo 29. 26-35 Yaş Aralığında Coğrafi Bölgeler Bazında Olanların Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	38,80%	28,40%	20,70%	12,10%
Ege	42,90%	33,10%	14,60%	9,40%
Akdeniz	39,90%	33,00%	14,90%	12,20%
İç Anadolu	27,00%	43,40%	23,30%	6,30%
Karadeniz	29,80%	41,30%	23,20%	5,70%
Doğu Anadolu	9,50%	17,60%	35,20%	37,80%
Güneydoğu Anadolu	14,90%	14,00%	34,70%	36,40%
Türkiye	28,90%	30,60%	24,00%	16,40%

26-35 yaş aralığı incelendiğinde yapılan anket sonuçlarına göre bu oranın en yüksekği İç Anadolu Bölgesi'nde milliyetçi sosyo-politik kimliği benimseyenlerde görülmüştür. En düşük oran ise %5,70 ile Karadeniz Bölgesi'nde sosyal demokrat sosyo-politik kimliği benimseyenlerde görülmektedir.

Tablo 30. 36-45 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	35,80%	30,70%	23,90%	9,60%
Ege	43,90%	31,70%	16,90%	7,50%
Akdeniz	42,70%	32,70%	14,80%	9,80%
İç Anadolu	25,40%	40,20%	29,70%	4,70%
Karadeniz	29,00%	40,00%	26,50%	4,40%
Doğu Anadolu	9,10%	14,60%	45,60%	30,60%
Güneydoğu Anadolu	14,00%	17,60%	33,20%	35,20%
Türkiye	29,40%	31,20%	27,10%	12,30%

36-45 yaş aralığındaki kişilerde bu oranları inceleyecek olursak en yüksek oran %45,60 tır. En düşük oran ise %4,40 tır. En yüksek orana sahip bölge Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki muhafazakâr sosyo-politik kimliğe sahip kişilerde görülürken en düşük orana sahip bölge Karadeniz Bölgesi'nde sosyal demokrat sosyo-politik kimliğe sahip kişilerin belirlediği görülmektedir.

Tablo 31. 46-60 Yaş Aralığında Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	45,60%	26,00%	19,40%	9,00%
Ege	49,00%	29,10%	15,10%	6,90%
Akdeniz	41,30%	31,50%	18,10%	9,10%
İç Anadolu	27,30%	38,50%	29,30%	4,90%
Karadeniz	32,00%	36,60%	26,80%	4,60%
Doğu Anadolu	7,30%	17,70%	50,80%	24,20%
Güneydoğu Anadolu	15,80%	19,40%	34,90%	29,80%
Türkiye	33,20%	30,10%	26,70%	10,00%

46-60 yaş aralığını incelediğimizde en yüksek oran %50,80 ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülmektedir. Buradaki sosyo-politik kimlik muhafazakâr kesimdir. En düşük oran ise %4,60 ile Karadeniz Bölgesi'nde görülmektedir. Bu oranı da belirleyen sosyo-politik kimlik ise sosyal demokrat kesimdir.

Tablo 32. 60 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Politik Kimlik Oranları

Coğrafi Bölgeler	Atatürkçü	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat
Marmara	52,70%	20,20%	20,00%	7,10%
Ege	54,40%	20,70%	19,00%	5,90%
Akdeniz	49,30%	26,10%	16,00%	8,50%
İç Anadolu	33,30%	28,60%	34,50%	3,60%
Karadeniz	33,50%	31,10%	30,60%	4,80%
Doğu Anadolu	6,20%	15,00%	57,90%	20,90%
Güneydoğu Anadolu	21,10%	25,60%	35,20%	18,10%
Türkiye	38,30%	24,90%	29,00%	7,70%

Son olarak 60 ve üzeri yaş grubunu incelediğimizde bu oranlar en yüksek orana sahip %57,90 ile Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki muhafazakâr sosyo-politik kimliği benimseyenlerdir. En düşük orana sahip %3,60 ile de İç Anadolu Bölgesi'ndeki sosyal demokrat sosyo-politik kimliği benimseyenlerdir.

4.2.3. Shannon Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları

Araştırmaya katılanların buldukları bölgeler, eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre bütünleşme endeksi tabloları aşağıda verilmiştir.

$$H' = -\ln p_1^{p_1} p_2^{p_2} p_3^{p_3} \dots p_R^{p_R} = \ln \left(\frac{1}{p_1^{p_1} p_2^{p_2} p_3^{p_3} \dots p_R^{p_R}} \right) = \ln \left(\frac{1}{\prod_{i=1}^R p_i^{p_i}} \right)$$

4.2.3.1. Türkiye Geneli

Tablo 33. Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksine Göre Ayrışma Endeksi

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,558
Ege	0,517
Akdeniz	0,549
İç Anadolu	0,540
Karadeniz	0,534
Doğu Anadolu	0,548
Güneydoğu Anadolu	0,571
Türkiye	0,584

En yüksek ayrışmanın 0,571 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,517 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

4.2.3.2. Cinsiyet

Tablo 34. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,533
Ege	0,482
Akdeniz	0,527
İç Anadolu	0,542
Karadeniz	0,532
Doğu Anadolu	0,536
Güneydoğu Anadolu	0,590
Türkiye	0,567

Cinsiyete göre (kadın) en yüksek ayrışmanın 0,590 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,482 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Tablo 35. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,576
Ege	0,538
Akdeniz	0,564
İç Anadolu	0,531
Karadeniz	0,524
Doğu Anadolu	0,548
Güneydoğu Anadolu	0,552
Türkiye	0,589

Cinsiyete göre (erkek) en yüksek ayrışmanın 0,576 katsayı ile Marmara Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,524 katsayı ile Karadeniz Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

4.2.3.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 36. İlkokul ve İlkokulaltı Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,546
Ege	0,537
Akdeniz	0,554
İç Anadolu	0,510
Karadeniz	0,510
Doğu Anadolu	0,479
Güneydoğu Anadolu	0,565
Türkiye	0,572

Eğitim kategorisinde ilkokul ve altıda en yüksek ayrışmanın 0,565 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,510 katsayı ile İç Anadolu Bölgesi ve Karadeniz Bölgesi olmak üzere iki bölgede de görölmektedir.

Tablo 37. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,554
Ege	0,508
Akdeniz	0,533
İç Anadolu	0,529
Karadeniz	0,516
Doğu Anadolu	0,552
Güneydoğu Anadolu	0,570
Türkiye	0,577

Ortaokul ve lisede en yüksek ayrışmanın 0,570 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,508 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görölmüştür.

Tablo 38. Üniversite ve Üzeri Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,551
Ege	0,487
Akdeniz	0,546
İç Anadolu	0,542
Karadeniz	0,545
Doğu Anadolu	0,578
Güneydoğu Anadolu	0,549
Türkiye	0,577

Üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip olan insanlarda en yüksek ayrışmanın 0,578 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,487 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görölmüştür.

4.2.3.4. Yaş

Tablo 39. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shanon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,556
Ege	0,482
Akdeniz	0,557
İç Anadolu	0,533
Karadeniz	0,527
Doğu Anadolu	0,566
Güneydoğu Anadolu	0,554
Türkiye	0,584

Yaş kategorisine gelecek olursak tablomuzda en yüksek ayrışmanın 0,566 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,482 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Tablo 40. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,567
Ege	0,535
Akdeniz	0,553
İç Anadolu	0,534
Karadeniz	0,533
Doğu Anadolu	0,549
Güneydoğu Anadolu	0,562
Türkiye	0,591

26-35 yaş arası en yüksek ayrışmanın 0,567 katsayı ile Marmara Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,533 katsayı ile Karadeniz Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Tablo 41. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,563
Ege	0,530
Akdeniz	0,538
İç Anadolu	0,529
Karadeniz	0,528
Doğu Anadolu	0,530
Güneydoğu Anadolu	0,571
Türkiye	0,580

36-45 yaş arası insanlarda) en yüksek ayrışmanın 0,571 katsayı ile Güneydoğu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,528 katsayı ile Karadeniz Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Tablo 42. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,540
Ege	0,512
Akdeniz	0,546
İç Anadolu	0,534
Karadeniz	0,533
Doğu Anadolu	0,515
Güneydoğu Anadolu	0,581
Türkiye	0,569

46-60 yaş arası en yüksek ayrışmanın 0,581 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,512 katsayı ile Ege Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Tablo 43. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Shannon Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Shannon Ayrışma Endeksi
Marmara	0,508
Ege	0,495
Akdeniz	0,522
İç Anadolu	0,526
Karadeniz	0,538
Doğu Anadolu	0,478
Güneydoğu Anadolu	0,588
Türkiye	0,552

61 ve üzeri yaş grubundaki insanlarda ise en yüksek ayrışmanın 0,588 katsayı ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük ayrışmanın ise 0,478 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

4.2.4. Simpson Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları

Araştırmaya katılanların buldukları bölgeler, eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre bütünleşme endeksi tabloları aşağıda verilmiştir.

$$D = \frac{\sum ni(ni-1)}{N(N-1)}$$

4.2.4.1. Türkiye Geneli

Tablo 44. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,299
Ege	0,346
Akdeniz	0,309
İç Anadolu	0,309
Karadeniz	0,313
Doğu Anadolu	0,307
Güneydoğu Anadolu	0,285
Türkiye	0,270

Simpson endeksine göre yapılan hesaplamada en yüksek oran %0,346 ile Ege Bölgesi'nde hesaplanmıştır. En düşük değer ise %0,285 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu hesaplanmıştır.

4.2.4.2. Cinsiyet

Tablo 45. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,336
Ege	0,397
Akdeniz	0,337
İç Anadolu	0,303
Karadeniz	0,310
Doğu Anadolu	0,329
Güneydoğu Anadolu	0,264
Türkiye	0,287

Cinsiyet kategorimize kadını baz aldığımızda hesaplanan simpson endeksine göre en yüksek oran %0,397 ile Ege Bölgesi'nde olduğu görülmektedir. En düşük oran olan %0,264 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülmektedir

Tablo 46. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,277
Ege	0,320
Akdeniz	0,293
İç Anadolu	0,327
Karadeniz	0,334
Doğu Anadolu	0,306
Güneydoğu Anadolu	0,306
Türkiye	0,265

Cinsiyet kategorimize erkeği baz aldığımızda ise analiz edilen simpson endeksine göre en yüksek oran %0,327 ile İç Anadolu Bölgesi'nde olduğu belirlenmiştir. En düşük oran olan %0,277 ile Marmara Bölgesi'nde belirlenmiştir.

4.2.4.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 47. İlkokul ve İlkokulaltı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,305
Ege	0,311
Akdeniz	0,297
İç Anadolu	0,328
Karadeniz	0,328
Doğu Anadolu	0,388
Güneydoğu Anadolu	0,293
Türkiye	0,281

Eğitim kategorisini incelediğimizde en yüksek oranla %0,388 belirlenerek bu oranın Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu analiz edilmiştir. En düşük oranla ise %0,293 belirlenerek Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu analiz edilmiştir.

Tablo 48. Ortaokul ve Lise Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,302
Ege	0,355
Akdeniz	0,326
İc Anadolu	0,322
Karadeniz	0,333
Doğu Anadolu	0,303
Güneydoğu Anadolu	0,285
Türkiye	0,277

Ortaokul ve lise eğitim seviyesini incelediğimizde yapılan simpson endeksi hesaplamalarına göre en yüksek oran Ege Bölgesi'ndeki oranda belirlenmiştir ve bu oran %0,355 tir. En düşük oran ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde belirlenerek bu oranın %0,285 olduğu hesaplanmıştır.

Tablo 49. Üniversite ve zeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,312
Ege	0,388
Akdeniz	0,312
İc Anadolu	0,316
Karadeniz	0,310
Doğu Anadolu	0,275
Güneydoğu Anadolu	0,318
Türkiye	0,280

Üniversite ve üzeri eğitim düzeyindeki analizi yapılmış simpson endeksine göre en yüksek oran Ege Bölgesi'ndeki oranda hesaplanarak %0,388 oranı elde edilmiştir. En düşük oran ise Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki oran hesaplanarak bu %0,275 oranı elde edilmiştir.

4.2.4.4. Yaş

Tablo 50. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,305
Ege	0,386
Akdeniz	0,300
İç Anadolu	0,325
Karadeniz	0,329
Doğu Anadolu	0,287
Güneydoğu Anadolu	0,308
Türkiye	0,271

Yaş bazında hesaplanan simpson endeksine göre 18-25 yaş aralığındaki kişilerin tablodaki en yüksek oranını %0,386 ile Ege Bölgesi belirlemiştir. En düşük oranını ise %0,287 ile Doğu Anadolu Bölgesi belirlemiştir.

Tablo 51. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,289
Ege	0,324
Akdeniz	0,305
İç Anadolu	0,320
Karadeniz	0,316
Doğu Anadolu	0,307
Güneydoğu Anadolu	0,295
Türkiye	0,262

26-35 yaş arası kişilerde bu oranı en yüksek orana sahip olan %0,324 ile Ege Bölgesi belirlerken en düşük orana sahip olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi belirlemiştir.

Tablo 52. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,289
Ege	0,327
Akdeniz	0,321
İç Anadolu	0,317
Karadeniz	0,316
Doğu Anadolu	0,331
Güneydoğu Anadolu	0,285
Türkiye	0,272

36-45 yaş aralığı analiz edilirken elde edilen hesaplamalar sonucuna göre en yüksek orana sahip olan bölge Doğu Anadolu Bölgesi %0,331 oranla, en düşük orana sahip olan bölge ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi %0,285 oranla hesaplanarak belirlenmiştir.

Tablo 53. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,321
Ege	0,352
Akdeniz	0,311
İç Anadolu	0,311
Karadeniz	0,310
Doğu Anadolu	0,353
Güneydoğu Anadolu	0,273
Türkiye	0,282

46-60 yaş aralığına bakıldığında simpson endeksi hesaplanarak en yüksek oran %0,353 olarak Doğu Anadolu Bölgesi olduğu analiz edilmiştir. En düşük oran %0,273 olarakta Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğu analiz edilmiştir.

Tablo 54. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,364
Ege	0,378
Akdeniz	0,344
İç Anadolu	0,313
Karadeniz	0,305
Doğu Anadolu	0,405
Güneydoğu Anadolu	0,267
Türkiye	0,299

Simpson endeksinde hesaplanan son kategori incelersek bu oranlarda en yüksek orana sahip olan bölge %0,405 ile Doğu Anadolu Bölgesi'dir. En düşük orana sahip bölgenin ise %0,267 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğu analiz edilmiştir.

4.2.5. Ters Simpson Ayrışma Endeksine Göre Bütünleşme Endeksi Tabloları

Araştırmaya katılanların buldukları bölgeler, eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre bütünleşme endeksi tabloları aşağıda verilmiştir.

4.2.5.1. Türkiye Geneli

Tablo 55. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,339
Ege	2,887
Akdeniz	3,233
İç Anadolu	3,238
Karadeniz	3,193
Doğu Anadolu	3,253
Güneydoğu Anadolu	3,505
Türkiye	3,700

Ters simpson endeksinde tabloda görüldüğü üzere en yüksek değerle %3,505 ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülmektedir. En küçük değerimize bakacak olursak %2,887 oranla Ege Bölgesi'nde olduğu analiz edilmiştir.

4.2.5.2. Cinsiyet

Tablo 56. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	2,975
Ege	2,519
Akdeniz	2,964
İç Anadolu	3,300
Karadeniz	3,224
Doğu Anadolu	3,039
Güneydoğu Anadolu	3,791
Türkiye	3,487

Tabloya göre cinsiyeti kadın olan insanlarda en yüksek değerle %3,791 ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülmektedir. En küçük değerimize bakacak olursak %2,519 oranla Ege Bölgesi'nde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 57. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,613
Ege	3,129
Akdeniz	3,414
İç Anadolu	3,056
Karadeniz	2,994
Doğu Anadolu	3,264
Güneydoğu Anadolu	3,273
Türkiye	3,778

Tabloda cinsiyeti erkek olan insanlarda ise en yüksek değerle %3,613 ile Marmara Bölgesi'nde görölmektedir. En küçük değerimiz %2,994 oranla Karadeniz Bölgesi'nde olduğu incelenmiştir.

4.2.5.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 58. İlkokul ve İlkokul Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,280
Ege	3,213
Akdeniz	3,362
İc Anadolu	3,052
Karadeniz	3,050
Doğu Anadolu	2,574
Güneydoğu Anadolu	3,409
Türkiye	3,555

Eğitim düzeyi ilkokul ve altı kişilerde en yüksek değerle %3,409 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görölürken tablodaki en küçük oran olan %2,574 oranla Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görölmektedir.

Tablo 59. Ortaokul ve Lise Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,311
Ege	2,819
Akdeniz	3,066
İc Anadolu	3,110
Karadeniz	3,007
Doğu Anadolu	3,299
Güneydoğu Anadolu	3,507
Türkiye	3,616

Eğitim düzeyi ortaokul ve lise olanlarda en yüksek değerle %3,507 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görölürken tablodaki en küçük oran olan %2,819 oranla Ege Bölgesi'nde olduğu ters simpson endeksi ile belirlenmiştir.

Tablo 60. Üniversite ve Üzeri Mezunlarının Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,205
Ege	2,577
Akdeniz	3,204
İc Anadolu	3,165
Karadeniz	3,222
Doğu Anadolu	3,641
Güneydoğu Anadolu	3,143
Türkiye	3,574

Üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip olan kişilerde en yüksek değerle %3,641 ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde görülürken tablodaki en küçük oran olan %2,577 oranla Ege Bölgesi'nde olduğu ters simpson endeksi kullanılarak analiz edilmiştir.

4.2.5.4. Yaş

Tablo 61. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,281
Ege	2,592
Akdeniz	3,331
İç Anadolu	3,078
Karadeniz	3,043
Doğu Anadolu	3,481
Güneydoğu Anadolu	3,244
Türkiye	3,689

Yaş aralığını baz alırsak 18-25 yaş arası kişilerde %3,481 oranla en yüksek Doğu Anadolu Bölgesi'nde analiz edilirken %2,592 oranla Ege Bölgesi'nde olduğu analiz edilerek belirlenmiştir.

Tablo 62. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,464
Ege	3,089
Akdeniz	3,277
İç Anadolu	3,130
Karadeniz	3,160
Doğu Anadolu	3,260
Güneydoğu Anadolu	3,393
Türkiye	3,822

26-35 yaş arasındakiler %3,464 oranla en yüksek Marmara Bölgesi'nde, %3,089 oranla ise Ege Bölgesi'nde en düşük oran belirlenmiştir.

Tablo 63. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,463
Ege	3,054
Akdeniz	3,118
İç Anadolu	3,159
Karadeniz	3,162
Doğu Anadolu	3,020
Güneydoğu Anadolu	3,512
Türkiye	3,672

36-45 yaş aralığındaki insanlarda ters simpon endeksi kullanılarak elde edilen oranlarla en yüksek oran %3,512 ile Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde iken, en düşük oran %3,020 ile Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

Tablo 64. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	3,113
Ege	2,838
Akdeniz	3,217
İç Anadolu	3,215
Karadeniz	3,223
Doğu Anadolu	2,831
Güneydoğu Anadolu	3,660
Türkiye	3,545

46-60 yaş aralığındaki kesimde en yüksek orana sahip olan %3,660 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu analiz edilirken %2,831 oranla Doğu Anadolu Bölgesi'nde en düşük oran belirlenmiştir.

Tablo 65. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Ters Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Ters Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	2,750
Ege	2,643
Akdeniz	2,907
İç Anadolu	3,195
Karadeniz	3,280
Doğu Anadolu	2,468
Güneydoğu Anadolu	3,749
Türkiye	3,348

Ters simpon endeksine göre tabloda yer alan oranlara bakılarak en yüksek oranın %3,749 olduğu görülmüştür. Bu oranda Güneydoğu Anadolu Bölgesi için hesaplanan orandır. En düşük oran olarakta %2,468 orana sahip olan Doğu Anadolu Bölgesi olduğu hesaplanmıştır.

4.2.6. Gini Simpson Ayrışma Endeksi Tabloları

Araştırmaya katılanların buldukları bölgeler, eğitim düzeyleri, yaşları, cinsiyetleri ve politik kimliklere göre bütünleşme endeksi tabloları aşağıda verilmiştir.

4.2.6.1. Türkiye Geneli

Tablo 66. Türkiye Geneli Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,701
Ege	0,654
Akdeniz	0,691
İç Anadolu	0,691
Karadeniz	0,687
Doğu Anadolu	0,693
Güneydoğu Anadolu	0,715
Türkiye	0,730

Türkiye geneline bakıldığında gini simpson endeksine göre en yüksek oran olan %0,715 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde analiz edilmiştir. En düşük oran ise %0,654 ile Ege Bölgesi'nde olduğu hesaplanmıştır.

4.2.6.2. Cinsiyet

Tablo 67. Kadınların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,664
Ege	0,603
Akdeniz	0,663
İç Anadolu	0,697
Karadeniz	0,690
Doğu Anadolu	0,671
Güneydoğu Anadolu	0,736
Türkiye	0,713

Tabloya bakıldığında kadın cinsiyetli kişilerde en yüksek oranın %0,736 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, en düşük oranın ise %0,603 ile Ege Bölgesi'nde olduğu hesaplanarak analiz edilmiştir.

Tablo 68. Erkeklerin Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,723
Ege	0,680
Akdeniz	0,707
İç Anadolu	0,673
Karadeniz	0,666
Doğu Anadolu	0,694
Güneydoğu Anadolu	0,694
Türkiye	0,735

Cinsiyeti erkek olan bireylerde %0,723 oranıyla en yüksek orana sahip olan bölge Marmara Bölgesi iken %0,666 oranıyla en düşük orana sahip bölge ise Karadeniz Bölgesi'dir.

4.2.6.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 69. İlkokul ve Altı Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,695
Ege	0,689
Akdeniz	0,703
İç Anadolu	0,672
Karadeniz	0,672
Doğu Anadolu	0,612
Güneydoğu Anadolu	0,707
Türkiye	0,719

İlkokul ve altı eğitim seviyesine geldiğimizde en yüksek oran Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde %0,707, en düşük oran Doğu Anadolu Bölgesi'nde %0,612 olarak gini simpson endeksi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 70. Ortaokul ve Lise Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,698
Ege	0,645
Akdeniz	0,674
İç Anadolu	0,678
Karadeniz	0,667
Doğu Anadolu	0,697
Güneydoğu Anadolu	0,715
Türkiye	0,723

Ortaokul ve lise düzeyindeki kişilerde en yüksek oran olan %0,715 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde hesaplanırken en düşük oran olan %0,645 ile Ege Bölgesi'nde olduğu hesaplanmıştır.

Tablo 71. Üniversite ve Üzeri Mezunların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,688
Ege	0,612
Akdeniz	0,688
İç Anadolu	0,684
Karadeniz	0,690
Doğu Anadolu	0,725
Güneydoğu Anadolu	0,682
Türkiye	0,720

Üniversite ve üzeri eğitim seviyesine sahip kişilerde en yüksek oran %0,725 hesaplanarak Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu analiz edilmiştir. Aynı şekilde gini simpson endeksi hesaplanarak en düşük oran %0,612 ile Ege Bölgesi'nde olduğu gözlemlenmiştir.

4.2.6.4. Yaş

Tablo 72. 18-25 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,695
Ege	0,614
Akdeniz	0,700
İç Anadolu	0,675
Karadeniz	0,671
Doğu Anadolu	0,713
Güneydoğu Anadolu	0,692
Türkiye	0,729

Yaş kategorimizde baz alınan 18-25 yaş aralığı kişilerde en yüksek oranla Doğu Anadolu Bölgesi'yle %0,713 iken en düşük oranla Ege Bölgesi'nde %0,614 olduğu hesaplanarak tespit edilmiştir.

Tablo 73. 26-35 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,711
Ege	0,676
Akdeniz	0,695
İç Anadolu	0,680
Karadeniz	0,684
Doğu Anadolu	0,693
Güneydoğu Anadolu	0,705
Türkiye	0,738

Bir diğerk yaş kategorimiz olan 26-35 yaş aralığını incelersek en yüksek oran %0,711 ile Marma Bölgesi'nde görölmektedir. En düşük oran ise %0,676 ile Ege Bölgesi'nde görölmektedir.

Tablo 74. 36-45 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,711
Ege	0,673
Akdeniz	0,679
İc Anadolu	0,683
Karadeniz	0,684
Doğru Anadolu	0,669
Güneydoğru Anadolu	0,715
Türkiye	0,728

36-45 yaş aralığını incelediğimizde gini simpson endeksi ile hesaplanan en yüksek doran %0,715 ile Güneydoğru Anadolu Bölgesi'nde analiz edilerek en düşük oran %0,669 ile Doğru Anadolu Bölgesi'nde analiz edilmiştir.

Tablo 75. 46-60 Yaş Arası Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,679
Ege	0,648
Akdeniz	0,689
İc Anadolu	0,689
Karadeniz	0,690
Doğru Anadolu	0,647
Güneydoğru Anadolu	0,727
Türkiye	0,718

46-60 yaş aralığını baz aldığımızda en yüksek oran olan %0,727 ile Güneydoğru Anadolu Bölgesi analiz edilirken en düşük oran %0,647 ile Doğru Anadolu Bölgesi olarak analiz edilmiştir.

Tablo 76. 61 Yaş ve Üzeri Olanların Coğrafi Bölgeler Bazında Gini Simpson Ayrışma Endeksi Katsayıları

Coğrafi Bölgeler	Gini Simpson Ayrışma Endeksi
Marmara	0,636
Ege	0,622
Akdeniz	0,656
İc Anadolu	0,687
Karadeniz	0,695
Doğru Anadolu	0,595
Güneydoğru Anadolu	0,733
Türkiye	0,701

Son olarak 61 yaş ve üzerindeki kişiler baz alındığında Gini Simpson endeksine göre Güneydoğu Anadolu Bölgesi için %0,733 oranla en yüksek oran olarak belirlenirken, Doğu Anadolu Bölgesi %0,595 oranla en düşük oran olarak hesaplanmıştır.

4.2.7. Endeksler Arası Korelasyon Katsayıları Tablosu

Tablo 77. Endeksler Arası Korelasyon Katsayıları

	<i>Shannon</i>	<i>Simpson</i>	<i>Ters Simpson</i>	<i>Gini Simpson</i>
Shannon	1,00			
Simpson	-0,97	1,00		
Ters Simpson	0,98	-1,00	1,00	
Gini Simpson	0,97	-1,00	1,00	1,00

Coğrafi bölgeler bazında Türkiye geneli için Shannon Endeksi, Simpson Endeksi, Ters Simpson Endeksi ve Gini Simpson Endeksi kullanılarak hesaplanan sosyo-politik ayrışma katsayıları kullanılarak endekslerin birbirleri ile uyumluluğunu ölçmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Tablodan da görüldüğü gibi, Simpson endeksi ve versiyonları arasında tam bir ilişki söz konusu iken Shannon endeksi ile diğer endeksler arasında da tam ilişkiye yakın ilişkinin olduğu görülmektedir. Shannon endeksi ile Simpson endeksi arasında negatif yönlü bir ilişki söz konusu iken diğer endekslerle pozitif yönlü bir ilişki söz konusudur.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, Mayıs 2018 ayında AREA araştırma şirketi aracılığı ile 7 coğrafi bölge bazında 81 ilde 39546 kişi ile yapılan bir araştırmada sorulan “Kendinizi en çok hangi sosyo-politik kimlikle tanımlarsınız?” sorusuna (Atatürkçü, Milliyetçi, Muhafazakâr ve Sosyal Demokrat) sosyo-politik kimliklerde ayrışma veya bütünleşme oranları Simpson ayrışma endeksi kullanılarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya Marmara bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%41,7), ege bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%48,0), akdeniz bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%49,3), iç anadolu bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%30,1) ile Atatürkçü sosyo-politik kimlik ile tanımlamışlardır. Karadeniz bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%39,5) ile milliyetçi sosyo-politik kimlik ile tanımlamışlardır. Doğu Anadolu bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%39,9) ile muhafazakâr sosyo-politik kimlik ile tanımlamışlardır. Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılım sağlayanlar kendilerini (%36,1) ile sosyal demokrat sosyo-politik kimlik ile tanımlamışlardır.

- Marmara bölgesinden katılımcıların %52,7’si 61 yaş ve üzeri, %49,2’si kadın ve %45,0’i üniversite ve üzeri eğitim yapmış olanlardır.
- Ege bölgesinden katılımcıların %54,4’ü 61 yaş ve üzeri, %56,5’i kadın ve %54,5’i üniversite ve üzeri eğitim yapmış olanlardır.
- Akdeniz bölgesinden katılımcıların %49,3’ü 61 yaş ve üzeri, %47,7’si kadın ve %43,3’ü ortaokul-lise mezunlarıdır.
- İç anadolu bölgesinden katılımcıların %33,3’ü 61 yaş ve üzeri, %32,4’ü kadın ve %37,3’ü üniversite ve üzeri eğitim yapmış olanlardır.
- Karadeniz bölgesinden katılımcıların %44,1’i 18 - 25 yaş arası, %46,6’sı erkek ve %43,8’i ortaokul-lise mezunlarıdır.
- Doğu Anadolu bölgesinden katılımcıların %57,9’u 61 yaş ve üzeri, %47,4’ü kadın ve %43,8’i ilkököl ve altı mezunlarıdır.
- Güneydoğu Anadolu bölgesinden katılımcıların %43,4’ü 18-25 yaş arası, %39,3’ü erkek ve %47,2 ile üniversite ve üzeri eğitim yapmış olanlardır.

Türkiye genelinde 0,346 katsayı ile en yüksek ayrışmanın Ege Bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir. Oranlar açısından en yüksek yüzde bölgeler bazında

%48.0 ile kendini Atatürkçü sosyo-politik kimlikle tanımlayan Ege Bölgesi'ndedir. Kategorik değişkenler açısından, kadınlarda en çok ayrışma 0,397 katsayı ile Ege bölgesinde, erkeklerde ise 0,334 katsayı ile Karadeniz bölgesinde görülmektedir. Eğitim durumlarına göre ilkokul ve altı eğitimine sahip olanlarda en çok ayrışmanın 0,388 katsayı ile Doğu Anadolu bölgesinde, ortaokul ve lise eğitimi ile Üniversite ve üzeri eğitimine sahip olanlarda sırasıyla 0, 0,355 ve 0,388 katsayı ile Ege Bölgesinde görülmektedir. Yaş kategorilerinde 18-25 ve 26-35 yaş arasındaki en çok ayrışma Ege Bölgesinde, diğer yaş kategorilerindeki en fazla ayrışma Doğu Anadolu bölgesinde görülmektedir.

Shannon Endeksi, Simpson Endeksi, Ters Simpson Endeksi ve Gini Simpson Endeksi arasında tam bir korelasyon çıktığından çalışmanın genelinde değerlendirmeler yapılmıştır. Shannon ayrışma endeksine göre Türkiye genelinde 0,571 katsayı ile en yüksek ayrışmanın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştiği görülmektedir. Kategorik değişkenler açısından, kadınlarda en çok ayrışma 0,590 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde, erkeklerde ise 0,576 katsayı ile Marmara bölgesinde görülmektedir. Eğitim durumlarına göre ilkokul ve altı eğitimine sahip olanlarda en çok ayrışmanın 0,565 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde, ortaokul ve lise eğitimi 0,570, Üniversite ve üzeri eğitimine sahip olanlarda sırasıyla 0,355 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde görülmektedir. Yaş kategorilerinde 18-25 yaş arasında en çok ayrışma 0,566 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde, 26-35 yaş arasındaki en çok ayrışma 0,567 katsayı ile Marmara Bölgesinde, 36-45 yaş arasında en çok 0,571 katsayı, 46-60 yaş arasında 0,581 katsayı, 61 yaş ve üzeri en çok 0,588 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülmektedir.

Ters Simpson ayrışma endeksine göre Türkiye genelinde 3,505 katsayı ile en yüksek ayrışmanın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştiği görülmektedir. Kategorik değişkenler açısından, kadınlarda en çok ayrışma 3,791 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde, erkeklerde ise 3,613 katsayı ile Marmara bölgesinde görülmektedir. Eğitim durumlarına göre ilkokul ve altı eğitimine sahip olanlarda en çok ayrışmanın 0,565 katsayı, ortaokul ve lise eğitimi 3,507 katsayı Güneydoğu Anadolu bölgesinde, Üniversite ve üzeri eğitimine sahip olanlarda sırasıyla 3,641 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde görülmektedir. Yaş kategorilerinde 18-25 yaş arasında en çok ayrışma 3,481 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde, 26-35 yaş arasındaki en çok ayrışma 3,464 katsayı ile Marmara Bölgesinde, 36-45 yaş arasında

en çok 3,512 katsayı, 46-60 yaş arasında 3,660 katsayı, 61 yaş ve üzeri en çok 3,749 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülmektedir.

Gini Simpson ayrışma endeksine göre Türkiye genelinde 0,715 katsayı ile en yüksek ayrışmanın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştiği görülmektedir. Kategorik değişkenler açısından, kadınlarda en çok ayrışma 0,736 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde, erkeklerde ise 0,723 katsayı ile Marmara bölgesinde görülmektedir. Eğitim durumlarına göre ilkokul ve altı eğitimine sahip olanlarda en çok ayrışmanın 0,707 katsayı, ortaokul ve lise eğitimi 0,715 katsayı Güneydoğu Anadolu bölgesinde, Üniversite ve üzeri eğitimine sahip olanlarda sırasıyla 0,725 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde görülmektedir. Yaş kategorilerinde 18-25 yaş arasında en çok ayrışma 0,713 katsayı ile Doğu Anadolu Bölgesinde, 26-35 yaş arasındaki en çok ayrışma 0,711 katsayı ile Marmara Bölgesinde, 36-45 yaş arasında en çok 0,715 katsayı, 46-60 yaş arasında 0,727 katsayı, 61 yaş ve üzeri en çok 0,733 katsayı ile Güneydoğu Anadolu bölgesinde görülmektedir.

KAYNAKÇA

Aşkın, Muhittin. “ Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler” , *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 2, 2007, ss. 213-220,

Atak, Hasan: “ Kimlik Gelişimi ve Kimlik Biçimlenmesi: Kuramsal Bir Değerlendirme” , *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Cilt 3, Sayı 1, 2011, ss. 164-215.

Babacan, Abdurrahman: “ Siyaset, Postmodern Kimlik ve Gençlik” , *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 2018, ss.211-228

Coşkun, Hamit: “ Kimlik Ölçeği'nin Bir Türk Örneğinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” , *Türk Psikoloji Yazıları*, Cilt 7, Sayı 14, 2004, ss. 49-60.

Coşkun, Ali: “ Din ve Kimlik” , *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 1, 2003, ss. 5-23.

Dalbay, Saim Ramazan: “ Kimlik” ve “ Toplumsal Kimlik” Kavramı” , *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 2, Sayı 31, 2018, ss. 161-176.

Demirtaş, H. Andaç: “ Sosyal Kimlik Kuramı, Temel Kavram ve Varsayımlar” . *İletişim Araştırmaları*, Cilt 1, Sayı 1, 2003, ss.123-144.

Güleç, Cengiz: “ Türkiye’de Kültürel Kimlik Sorunu” , *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, Sayı 15, 2002, ss. 63-78.

Hill, Mark Oliver: “ Diversity and Evenness: A Unifying Notation and Its Consequences” , *Ecology*, Cilt 54, Sayı 2, 1973, ss.427-432.

Hogg, A. Michael: “ Subjective Uncertainty Reduction Through Self-Categorization: A Motivational Theory of Social Identity Processes” . *European Review of Social Psychology*, Sayı 11, 2000, ss. 223-255.

<https://www.statology.org/shannon-diversity-index/> Erişim: 30.03.2022

Hurlbert, H. Stuart, “ The Nonconcept Of Species Diversity: A Critique and Alternative Parameters” , *Ecology*, Cilt 52, Sayı 4, 1971, s.577-586.

Işık, Nuran E: “ Kültürel Bir Kimlik Olarak Delikanlılığın Yükselişi” , *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Sayı 15, 2001, ss.121-132.

Işıkkay, Tansu ve Başçı, Ahmet: “ Sosyal Kimlik Kuramı Açısından Tüketici–Marka Özdeşleşmesi ve Bir Araştırma” . *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 42, Sayı 1, 2020, ss.63-90.

Jost Lou, “ Entroy and Divercity” , *Oikos*, Cilt 113, Sayı 2, 2006, s.363–375.

Kadioğlu, Zeynep K: “ Kitle İletişim Araçlarının Şekillendirdiği Sosyal Kimlikler ve Aidiyet Duygusu Ekseninde Tüketici Davranışları” , *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 45, 2013, ss. 101-114.

Kellner, Douglas: “ Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşası” , *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Sayı 15, 2001, ss. 187-220.

Morsünbül, Ümit: “ Ergenlikte Kimlik Gelişimini Açıklayan Yaklaşımlar/Modeller: Ergen Ruh Sağlığı Açısından Sonuçları” *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, 2010, 105-111.

Özdemir, Zafer: “ Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı” , *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, 2015, ss. 112-131.

Öztürk Latif & Atan Murat, “ Algı Farklılaşmalarının Shannon Ayrışma Endeksi Kullanılarak Belirlenmesi” , *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, 2015, s. 9-19.

Simpson, H. Edward, “ Measurement of Diversity” , *Nature*, 1949, 163, 688.

Sözen, Edibe: “ Modernite ve Kültürel Kimlik” , *İstanbul Journal of Sociological Studies*, 2011, ss. 153-160.

Şahoğlu, Cemile T: “ Sosyalleşme ve Kimlik İnşası Ekseninde Sosyal Paylaşım Ağları,” *XV. Akademik Bilişim 'xx13*, Cilt 1, 2013, ss.1047-1055.

Şen, Ercan: “ Algılanan Ayrımcılık ve Sosyal Kimlik İlişkisi: Türk ve Kürt Etnik Grupları Üzerine Bir Çalışma” . *Nesne Psikoloji Dergisi*, Cilt 5, Sayı 11, 2017, ss. 449-468.

Şimşek, Sefa: “ Günümüzün Kimlik Sorunu ve Bu Sorunun Yaşandığı Temel Çatışma Eksenleri” , *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 3, 2002, ss. 29-39.

Tokgöz, Cemile: “ Kimlik Ve Bellek Ekseninde Sosyal Medya Anlatıları” , *Intermedia International e-Journal*, Cilt 4, Sayı 7, 2017, ss. 255-268.

Tuomisto Hanna, “ A Diversity Of Beta Diversities: Straightening Up A Concept Gone Awry. Part 1. Defining Beta Diversity As A Function Of Alpha And Gamma diversity” . *Ecography*, Sayı 33, 2010, s. 2-22.

Tuomisto Hanna, “ A Consistent Terminology For Quantifying Species Diversity? Yes, It Does Exist” . *Oecologia*, Sayı 4, 2010, s.853–860.

Uzun Turgay: “ Ulus, Milliyetçilik ve Kimlik Üzerine Bir Değerlendirme” , *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Sayı 23, 2003, ss. 131-154.

Yılmaz, Muzaffer Ercan: “ Sosyal Kimlik ve Sosyal Çatışmalar” . *TESAM Akademi*, Cilt 1, Sayı 2, 2014, ss.137-151.

EK-1

İller	2018 İli Nüfusu	Nüfus Oranı(%)	Örneklem	Örneklem Oranı(%)
Adana	2 220 125	2,7	610	1,5
Adıyaman	624 513	0,8	277	0,7
Afyonkarahisar	725 568	0,9	354	0,9
Ağrı	539 657	0,7	419	1,1
Amasya	337 508	0,4	435	1,1
Ankara	5 503 985	6,7	1922	4,9
Antalya	2 426 356	3,0	597	1,5
Artvin	174 010	0,2	226	0,6
Aydın	1 097 746	1,3	577	1,5
Balıkesir	1 226 575	1,5	539	1,4
Bilecik	223 448	0,3	186	0,5
Bingöl	281 205	0,3	311	0,8
Bitlis	349 396	0,4	297	0,8
Bolu	311 810	0,4	499	1,3
Burdur	269 926	0,3	110	0,3
Bursa	2 994 521	3,7	1305	3,3
Çanakkale	540 662	0,7	469	1,2
Çankırı	216 362	0,3	171	0,4
Çorum	536 483	0,7	360	0,9
Denizli	1 027 782	1,3	693	1,8
Diyarbakır	1 732 396	2,1	468	1,2
Edirne	411 528	0,5	499	1,3
Elazığ	595 638	0,7	454	1,1
Erzincan	236 034	0,3	207	0,5
Erzurum	767 848	0,9	448	1,1
Eskişehir	871 187	1,1	573	1,4
Gaziantep	2 028 563	2,5	632	1,6
Giresun	453 912	0,6	479	1,2
Gümüşhane	162 748	0,2	256	0,6
Hakkâri	286 470	0,3	403	1
Hatay	1 609 856	2,0	624	1,6
Isparta	441 412	0,5	178	0,5
Mersin	1 814 468	2,2	604	1,5
İstanbul	15 067 724	18,4	2132	5,4
İzmir	4 320 519	5,3	1314	3,3
Kars	288 878	0,4	279	0,7
Kastamonu	383 373	0,5	461	1,2
Kayseri	1 389 680	1,7	592	1,5
Kırklareli	360 860	0,4	501	1,3
Kırşehir	241 868	0,3	267	0,7

Kocaeli	1 906 391	2,3	645	1,6
Konya	2 205 609	2,7	730	1,8
Kütahya	577 941	0,7	476	1,2
Malatya	797 036	1,0	613	1,6
Manisa	1 429 643	1,7	651	1,6
Kahramanmaraş	1 144 851	1,4	450	1,1
Mardin	829 195	1,0	369	0,9
Muğla	967 487	1,2	453	1,1
Muş	407 992	0,5	555	1,4
Nevşehir	298 339	0,4	464	1,2
Niğde	364 707	0,4	501	1,3
Ordu	771 932	0,9	657	1,7
Rize	348 608	0,4	488	1,2
Sakarya	1 010 700	1,2	570	1,4
Samsun	1 335 716	1,6	639	1,6
Siirt	331 670	0,4	288	0,7
Sinop	219 733	0,3	182	0,5
Sivas	646 608	0,8	480	1,2
Tekirdağ	1 029 927	1,3	640	1,6
Tokat	612 646	0,7	435	1,1
Trabzon	807 903	1,0	753	1,9
Tunceli	88 198	0,1	204	0,5
Şanlıurfa	2 035 809	2,5	581	1,5
Uşak	367 514	0,4	333	0,8
Van	1 123 784	1,4	471	1,2
Yozgat	424 981	0,5	400	1
Zonguldak	599 698	0,7	452	1,1
Aksaray	412 172	0,5	473	1,2
Bayburt	82 274	0,1	258	0,7
Karaman	251 913	0,3	258	0,7
Kırıkkale	286 602	0,3	277	0,7
Batman	599 103	0,7	436	1,1
Şırnak	524 190	0,6	403	1
Bartın	198 999	0,2	200	0,5
Ardahan	98 907	0,1	183	0,5
İğdır	197 456	0,2	173	0,4
Yalova	262 234	0,3	258	0,7
Karabük	248 014	0,3	320	0,8
Kilis	142 541	0,2	183	0,5
Osmaniye	534 415	0,7	425	1,1
Düzce	387 844	0,5	491	1,2
	82 003 882	100,0	39546	100,00

